

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

16

**ОШ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИНИН
БЮЛЛЕТЕНИ**

**ОШ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИН 2015-ЖЫЛГА
ЧЕЙИН ӨНУКТҮРҮҮ
КОНЦЕПЦИЯСЫ**

Ош – 2011

Ош мамлекеттик университетинин № 16-бюллетени. Ош мамлекеттик университетин 2015-жылга чейин өнүктүрүү концепциясы. – Ош: Ош МУ. Билим, 2011. – 36 б.

Ош МУнун Окумуштуулар Кеңешинин 2011-жылдын “___” _____ №_____ жыйынында кабыл алынган жана Ош МУнун ректорунун 2011-жылдын “___” _____ №_____ буйругу менен бекитилген.

Бюллетенде Ош мамлекеттик университетин 2015-жылга өнүктүрүү концепциясы: университеттин ишмердүүлүгүнүн негизги максаттары, милдеттери жана өнүктүрүүнүн стратегиялык жана тактикалык багыттары, университетте башкаруу, окуу жана илимий-изилдөө иштерин уюштуруу жана координациялоо, социалдык өнүктүрүү, ден соолукту чыңдоо жана тарбиялык иштерди заман талабына ылайык уюштуруу, кадрларды даярдоо жана билим берүүүнүн сапатын өркүндөтүү, эл аралык байланышты күчөтүү, өндүрүштүк-чарбалык жана финансы-экономикалык иштерди жандандыруу, Ош МУда маалымдаштырууну жогорку деңгээлге көтөрүү, мамлекеттик тилди өнүктүрүү, дүйнөлүк (эл аралык) тилдерди үйрөтүү, жогорку окуу жайга чейинки, окуу жайдан кийинки даярдоо жана кошумча билим берүү маселелери каралган.

© Ош мамлекеттик университети, 2011

Мазмуну

КИРИШҮҮ	5
1. УНИВЕРСИТЕТТИН ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН НЕГИЗГИ МАКСАТТАРЫ, МИЛДЕТТЕРИ ЖАНА ӨНҮКТҮРҮҮНҮН СТРАТЕГИЯЛЫК ЖАНА ТАКТИКАЛЫК БАГЫТТАРЫ	8
1.1. Ош МУну өнүктүрүүнүн максаттары жана милдеттери	8
1.2. Ош МУну өнүктүрүүнүн тактикалык жааттагы негизги багыттары	9
2. УНИВЕРСИТЕТТЕ БАШКАРУУ	10
2.1. Университетте башкарууну өнүктүрүүнүн негизги багыттары жана оптималдаштыруу чаралары.....	10
2.2. Университеттин ишмердүүлүгүн өркүндөтүүнүн приоритеттик багыттары.....	11
3. ОКУУ ИШТЕРИ.....	12
3.1. Окуу иштерин өркүндөтүүнүн стратегиялык максаттары	12
3.2. Окутуунун сапатын өркүндөтүү маселелери.....	13
3.3. Окуу процессинин мазмунун өзгөртүүгө карата жүргүзүлүүчү иш-чаралар	16
4. ИЛИМ ИЗИЛДӨӨ ИШТЕРИ.....	18
4.1. Илим изилдөө иштерин өнүктүрүүнүн стратегиялык максаттары жана милдеттери.....	18
4.2. Жогорку квалификациялуу илимий кадрларды даярдоонун багыттары..	18
4.3. Илим изилдөөнүн жыйынтыктарын өндүрүшкө кийирүү аркылуу Ош шаарын, Ош областын жана Кыргызстанды өнүктүрүүгө салым кошуу	19
5. СОЦИАЛДЫК ӨНҮКТҮРҮҮ, ТАРБИЯЛЫК ИШТЕР ЖАНА ДЕН-СОЛУКТУ ЧЫҢДОО	20
5.1. Социалдык өнүктүрүү, тарбиялык иштер жана ден-соолукту чыңдоонун максаттары, милдеттери жана багыттары.	20
5.2. Университеттин студенттеринин жана кызматкерлеринин ден-соолугун чыңдоого карата иш-чаралар	22
5.3. Университетте профсоюздук жана профилактикалык иштерди жакшыртуу иш-чаралары	22
6. КАДРЛАРДЫ ДАЯРДОО ЖАНА БИЛИМ БЕРҮҮҮНҮН САПАТЫН ӨНҮКТҮРҮҮ	23
6.1. Сапаттын менеджмент системасын кийирүүнүн максаттары жана милдеттери.....	23
6.2. Окутуунун сапатын жогорулатуунун негизги жолдору	24
6.3. Эл аралык аккредитациядан өтүүгө карата иш-чаралар.....	25
7. ЭЛ АРАЛЫК БАЙЛАНЫШ	26
7.1. Эл аралык байланыштын стратегиялык максаттары жана милдеттери....	26

7.2. Чет элдик окуу жайлар, эл аралык уюмдар ж.б. менен болгон ишмердүүлүктү күчөтүү багыттары	26
8. ӨНДҮРҮШТҮК-ЧАРБАЛЫК ИШТЕР	27
8.1. Университеттеги өндүрүштүк-чарбалык иштерди өнүктүрүүнүн негизги максаттары, милдеттери жана багыттары	27
8.2. Ош МУда өндүрүштүк-технологиялык паркты уюштуруу жана өнүктүрүү	27
9. ФИНАНСЫ–ЭКОНОМИКАЛЫК ИШМЕРДҮҮЛҮК.....	27
9.1. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн негизги маселелери жана багыттары	27
9.2. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн башкы концептуалдык жоболору	28
9.3. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн негизги иш-чаралары.....	29
10. Ош МУда МААЛЫМАТТАШТЫРУУНУ ӨНҮКТҮРҮҮ	30
10.1. Маалымдаштыруунун стратегиялык максаттары, багыттары жана негизги маселелери	30
10.2. Университеттеги информациялык-аналитикалык камсыздоо иш-чараларын чыңдоо маселелери жана тармактары	31
11. МАМЛЕКЕТТИК ТИЛДИ ӨНҮКТҮРҮҮ. ДҮЙНӨЛҮК (ЭЛ АРАЛЫК) ТИЛДЕРДИ ҮЙРӨТҮҮ.....	32
11.1. Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн максаттары жана милдеттери.....	32
11.2. Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн негизги чаралары	33
11.3. Эл аралык (дүйнөлүк) тилдерди окутууну өнүктүрүүнүн иш-чаралары	34
12. ЖОГОРКУ ОКУУ ЖАЙГА ЧЕЙИНКИ ЖАНА ОКУУ ЖАЙДАН КИЙИНКИ ДАЯРДОО, КОШУМЧА БИЛИМ БЕРҮҮ	35
12.1. Жогорку окуу жайга чейинки жана окуу жайдан кийинки даярдоонун (окутуунун) максаттары, милдеттери жана багыттары	35
12.2. Университетте кошумча билим берүүнүн максаттары, негизги багыттары жана милдеттери	35
12.3. Университетте корпоративдик маданиятты калыптандыруу жана өнүктүрүү	36

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИН 2015-ЖЫЛГА ЧЕЙИН ӨНҮКТҮРҮҮ КОНЦЕПЦИЯСЫ

КИРИШҮҮ

Дүйнөдө билим берүү тармагындагы жетишкендиктердин, өзгөрүүлөрдүн, маалыматтардын, алга жылуулардын темпинин тездиги жана масштабдуулугу, ошондой эле жогорку билим берүү системасынын коомдогу ролунун уламдан улам чоңойуусу жана анын андан ары тез темпте өсүп өнүгүп жатышы Кыргыз Республикасында билим берүү тармагын реформалоого, дүйнөлүк билим берүү мейкиндигине интеграциялануусуна түрткү болууда. Азыркы өткөөл мезгилде Кыргызстандын социалдык-экономикалык өнүгүүсү бир гана материалдык-техникалык ресурстарды, өндүрүштү андан ары өнүктүрүүнү талап кылбастан, интеллектуалдык ресурстарды өнүктүрүүнү, адамдык капиталга инвестициялоону талап кылууда. Мындан, экономиканын бардык тармактарын өнүктүрүүнүн негизги шарттарынын бири болуп билим берүү тармагына инвестициялоо, адам капиталынын сапатын көтөрүү, өлкөнүн инновациялык экономикалык өнүгүү жолуна түшүүсү (мисалы, Кыргызстанда жогорку технологиялар паркын түзүү ж.б.) саналат.

Мындай көз караш менен караганда билим берүү системасынын, айрыкча жогорку билим берүү системасын өлкөнүн экономикасына тийгизген таасири боюнча төмөнкүдөй негизги милдеттерди аткаруусу зарыл:

1. Улуттун маданиятын, тарыхын жана билим берүү деңгээлинин потенциалын сактап калуу жана андан ары өркүндөтүү;
2. Республиканын алкагында жашаган жарандардын, айрыкча жаштардын жалпы билим деңгээлин жана маданиятын көтөрүү;
3. Өлкөнүн илимий-техникалык жана технологиялык өнүгүүсүнүн инновациялык негиздерин шарттоо.

Демек, билим берүү системасында, биринчиден, билим жана тажрыйбанын жыйындоосун кайрадан өркүндөтүү жана ишке ашыруу талап кылынса, экинчиден, ар бир жарандын, деги эле коомдун келечектеги облигин, өлкөнүн эртеңки өнүгүү мүмкүнчүлүк коридорун аныктоо маселеси турат. Бул процесс жогорку деңгээлдеги квалификациялуу кадрларды ЖОЖдордо даярдоо жана аларды жумуш менен адистиги боюнча камсыздоо, жаңы илимий технологияларды жаратуу, аларды өндүрүшкө кийирүү, инновациялык экономиканы шарттоо аркылуу ишке ашырылат.

Бүгүнкү күндө Ош МУнун алдында чоң милдеттер коюлуп, аны мындан ары өнүктүрүү маселелери турат. «Ош мамлекеттик университетин 2015-жылга чейин өнүктүрүү концепциясы» Кыргыз Республикасынын Конституциясынын принциптерине жана идеяларына, «Билим берүү» мыйзамына, «Кыргыз Республикасында Билим берүүнү 2020-жылга чейин өнүктүрүү концепциясына», «Кыргыз Республикасында 2012-2020-жылдарда Билим берүүнү өнүктүрүүнүн

стратегиялары» жана Ош мамлекеттик университетинин Уставына негизделип иштелип чыкты.

Ош мамлекеттик университетин 2011-2015-жылдары өнүктүрүү төмөнкү стратегиялык (приоритеттик) багыттар боюнча жүргүзүлөт:

- ЖОЖдордун илим, билим, маданият жана жаштардын руханий өнүгүүсүнүн алдыңкы борбору катары калыптануусуна жана тез темпте өнүгүүсүнө шарттарды түзүү;

- Окуу жайдын инфраструктуралык өзгөрүүлөрүн, б.а. университетте башкаруу, финансы, маркетинг жана кадр маселелерин реформалоо боюнча системаларды иштеп чыгуу жана тез арада жүзөгө ашыруу;

- Билимдин сапатын көтөрүүнүн кардиналдык чараларын (мисалы, сапаттын менеджмент системасын) иштеп чыгуу, бул максатта көп баскычтуу окутуу системасын кийирүү, окутуунун интерактивдүү технологияларын кеңири колдонуу;

- Мезгилдин талабына жооп берген окуу-лабораториялык базаны (классикалык, интерактивдүү, виртуалдык, вебинардык ж.б.) түзүү, китеп, мезгилдик басылмалар (электрондук) менен камсыздоону жакшыртуу, ж.б.;

- Окуу жайдагы структураларды информациялык, коммуникациялык камсыздоо жаатынын деңгээлин көтөрүү жана андан ары кеңейтүү. Информациялык жана электрондук ресурстарга өтүү жана аларды андан ары өнүктүрүү. Окуу-консалтинг борборун түзүү;

- ЖОЖдордун дүйнөлүк жана регионалдык алдыңкы окуу жайларга ар тараптуу кошулуусун камсыздоо үчүн андагы илим, жаңы билимдин технологияларын фундаменталдуулук, гуманитардуулук, эл аралык стандартташтыруулук жана практикалуулук багыттары менен бекемдөөсүн камсыздоо;

- Илимий-изилдөө иштерин өнүктүрүү, илимий сунуштарды жана технологияларды өндүрүшкө кийирүү жана эл аралык илимий чөйрөлөр менен байланышты күчөтүү;

- ЖОЖдун составына кирген мектеп, орто окуу жайлары жана колледждеринин ортосунда макулдашылган жана окууну үзгүлтүксүз улантууну шарттаган түрдүү баскычтагы окуу пландарын жана программаларын кредиттик технологиянын алкагында түзүү;

- ЖОЖдордун өзүн-өзү жана сырткы баалоосун, ошондой эле коомдук-профессионалдык институционалдык аккредитациялык процедурадан өтүүсүн калыптандыруу;

- Кадр саясатын активдештирүү, айкындаштыруу жана алардын билим деңгээлин, квалификациясын магистратура, аспирантура, докторантура жана окуу жайдын астында атайын кеңештерди түзүү жана анда диссертациялык иштерди корготуу аркылуу жогорулатуу;

- ЖОЖдун финансы тармагында реорганизация кылуу жана экономикалык саясатын учурдун талабына жооп бере тургандай деңгээлде жүргүзүү, аны жалпы массага жеткиликтүү (фандрайзинг) кылуу, ачык айкын болууну шарттаган механизмдерди иштеп чыгуу (мисалы, бюджеттик угуу, ж.б.);

- ЖОЖдун жалпы жамааты окуу жайды башкарууга катыша алууга мүмкүнчүлүк берүүчү менеджменттин башкы принциптерин ишке кийирүү;

- Студенттерди, кызматкерлерди, окутуучуларды социалдык жактан коргоо системасын иштеп чыгуу жана университетин клиникасын түзүү жолу менен сапаттуу медициналык камсыздоого жетишүү, спорт, ден-соолукту чындоо борборлорун түзүү, б.а. бардык социалдык багыттагы маселелер боюнча адрестүүлүк принцибин ишке ашыруу;

- Жогорку билимдүү адистерди даярдоонун такталган социалдык буйрутмасын калыптандыруу, б.а. үй-шарты начар, финансалык мүмкүнчүлүгү жетишээрлик болбогон студенттерге жогорку билим алуусу үчүн ЖОЖдун деңгээлинде алардын окуусун кредиттөө (адрестүү грант) системасынын жоболорун иштеп чыгуу: стипендияларды ыйгаруунун системасын иштөө, окууга кредиттерди (грант) алуунун жолдорун түзүү ж.б.;

- Эмгек рыногунун талабына жана Республиканын стратегиялык өнүгүүсүн эске алуу менен кадрларды даярдоодо керектүү адистердин салыштырмалуу салмагын көбөйтүү, жаңы учур талап кылган адистерди ачуу;

- Мамлекеттик тилди өнүктүрүү;

- Кыргыз Республикасынын, Ош шаарынын, Ош областынын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө түздөн-түз салым кошуу;

- Дүйнөлүк билим берүү системасына толук кандуу интеграциялануу аркылуу окуу жайды башкаруунун жаңы структурасын диверсификациялоо жолу менен түзүү;

- Адамдык капиталга (билим берүүгө, илимге, маданиятка ж.б.) инвестиция жасоонун ыңгайлуулук жана кызыкдардык принцибин иштеп чыгуу;

- Таланттуу студенттерди, окутуучу жана кызматкерлерди колдоочу фонддорду түзүү, үй-жайга муктаж болгон кызматкерлер менен окутуучуларды “Ипотека” жана башка жолдору менен үйлөрдү куруп камсыздоо багытындагы иштерди күчөтүү, үй-курулуш жаатындагы университеттик фондду түзүү.

Бул программаларды аткаруу менен Ош МУда окуу-усулдук, илимий-изилдөө жана коомдук-массалык иштерди пландоо, уюштуруу жана текшерүү маселелери системалык негизге өтөт жана жогорку сапаттуу кадрларды даярдоо, изилдөө иштеринин натыйжаларын өндүрүштө жүзөгө ашыруу менен Ош МУнун ишмердүүлүгүндө жогорку жетишкендиктерге жетишүүгө өбөлгө түзүлөт.

Ош МУнун бул 5 жылдыктагы эң негизги принциби болуп:

1. “Окууга төлөй алгандарды эмес, окууну каалагандарды жана окуй ала турган жаштарды окутуу”;

2. “Иштөөнү каалагандарды эмес иштей ала турган, адамдык жана мугалимдик сапаты бийик, жогорку квалификациялуу адистерди ишке алуу” болуп саналат.

Ал үчүн университет:

- окуудагы жана илимдеги жогорку жетишкендиктерге ээ болгон студенттерге, аспиранттарга, профессордук-окутуучулук курамга адрестик жардамдын эффективдүү системасын (фандрайзинг - бир финансылык булактан болгон көз карандылыкты азайтуу, негизги фондду чоңойтуу, капиталга

инвестициялоо ж.б.) иштеп чыгат;

- алдыңкы студенттерге, аспиранттарга, келечектүү жаш окутуучуларга чет мамлекеттик стажировкага (чет элдик окуу жайлар менен байланышты күчөтүү, келишимдерди түзүү, алмашуу программаларына кирүү ж.б. жолдору менен) барууга, окууга керек болгон чыгымдарды (бюджеттик эмес финансалык булактарды табуу жолу менен) жабууга ар түрдүү варианттарды (кредиттерди) же гранттарды сунуштайт;

- окуу жайда окуусунан жетишкен алдыңкы студент, аспиранттар үчүн окуу менен жумушту айкалыштырууга (клиникаларды, парктарды, инновациялык борборлорду ж.б. уюштуруу аркылуу) шарт түзөт;

- Билим берүүнү, турак жай менен камсыздоону кредиттөөнүн (студенттик банк, парктар жана борборлорду түзүү ж.б.) системасын кийирет, ж.б.

1. УНИВЕРСИТЕТТИН ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН НЕГИЗГИ МАКСАТТАРЫ, МИЛДЕТТЕРИ ЖАНА ӨНҮКТҮРҮҮНҮН СТРАТЕГИЯЛЫК ЖАНА ТАКТИКАЛЫК БАГЫТТАРЫ

1.1. Ош МУну өнүктүрүүнүн максаттары жана милдеттери

Ош МУну өнүктүрүүнүн негизги максаты болуп ушул күнгө чейинки окуу жайдын имиджин, жаштарга билим берүүдөгү өзгөчөлүгүн, сапатын, таалим–тарбия берүүнүн чордонун сактап калуу, өнүктүрүү жана азыркы учурдагы дүйнөдөгү эң алдыңкы университеттердин ассоциацияларынын толук кандуу мүчөлүгүнө жетишүү, Борбордук Азия чөлкөмүндө билимдин, илимдин жана маданияттын жалпы таанылган борборуна айлануу, дүйнөлүк билим берүү мейкиндигине кирүү, коомго кызмат кылуу саналат.

Бул башкы максатка жетүүдөгү негизги милдеттер болуп:

1. Факультеттерди, колледждерди жана кафедраларды эл аралык стандарттардын деңгээлиндеги, конкуренцияга туруштук берүүчү, рынок экономикасынын принциптерин терең өздөштүргөн, жогорку квалификациядагы адистерди даярдоого ылайык келген, заманбап шарттарга жооп берген даражаларга жеткирүү;

2. Эл аралык стандарт аныктагандай, рыноктун адистерге болгон суроо-талабына ылайык, илимий-техникалык прогресстин талаптарынын негизинде окуу, илимий жана тарбиялык ишмердүүлүктү уюштурууну камсыз кылуу;

3. Укуктук мамлекеттин жана рыноктук мамилелердин түзүлүү шартында болуп жаткан өзгөрүүлөр боюнча студенттердин, окууга болгон кызыгуусун, маалыматтарды иликтөө жана анализдөө жөндөмдүүлүктөрүн ойготуу, өз алдынча иштөөгө аларды үйрөтүү;

4. Университеттин кафедраларынын профессордук-окутуучулук курамынын жана студенттердин жеке өз милдеттерин аткаруудагы жоопкерчиликтерин жогорулатуу;

5. Окуу процессинде азыркы күндөгү алдыңкы ыкмадагы окутуунун заманбап технологияларын колдонуу жана аларды жайылтууга шарттарды түзүү;

6. Окуу процессинде керектелүүчү материалдык-техникалык базаны күчөтүп жана аны мезгилдин талабынаа жооп берүү деңгээлине жеткирүү;

7. Студенттерге окуудагы чыгармачылык активдүүлүк жана үзгүлтүксүз өз алдынча билимге болгон керектөөсүн жаратуу сапаттарына умтултуу ж.б. саналат.

1.2. Ош МУну өнүктүрүүнүн тактикалык жааттагы негизги багыттары

Ош МУну өнүктүрүүнүн стратегиялык (приоритеттик) багыттар киришүү бөлүмүндө келтирилди. Ошондуктан бул бөлүмдө өнүгүүнүн тактикалык багыттары катары төмөнкүлөр белгиленет:

1. Өнүгүү концепциясынын бардык багыттарында «Кафедра - Факультет - Окуу информациялык департаменти – Ректорат» тиешелештигинин ордун баса белгилеп турууга жетишүү;

2. «Абитуриент – Студент - Адис» үч бурчтугун «негиз» деп түзүлгөн пландуу өнүгүүгө умтулуу, б.а. орто мектептер менен Ош МУнун бүтүрүүчүлөрүнүн ортосудагы байланышты күчөтүү;

3. «Профессордук-окутуучулук курам – Илим изилдөө – Изилдөөнүн эл чарбасында пайдаланылышы» триада багытында иш-чараларды уюштуруу жана аны турмушка ашыруу;

4. Окуу планына ылайык дисциплиналар аралык көзөмөлдөө жүргүзүү менен жогорку квалификациялуу адистердин талапка жооп бере турган билим берүү деңгээлин сактоо жана сапаттуу билим берүүгө жетишүү;

5. Адистерди даярдоонун бардык формаларын координациялоо (аудиториялык, өз алдынча иштер, өндүрүштүк жана диплом алдындагы практикалар);

6. Кафедраларга бекилген окуу дисциплиналары боюнча окутуунун жаны технологияларын пайдалануу менен окуу усулдук иштерди уюштуруу жана өткөрүү;

7. Кафедралар багыты боюнча илимий иштерди аткаруу, алардын жыйынтыктарын жарыкка чыгаруу (монография, макала, методикалык колдонмо) жана өндүрүшкө кийирүү;

8. Аспирантура, докторантура аркылуу жогорку квалификациядагы илимий кадрларды даярдоо, университетте сапаттуу профессордук-окутуучулук курамды түзүү, кайра даярдоо курстарын уюштуруу менен алардын квалификациясын жогорулатуу, окутуучулардын окутуу сапатын көзөмөлдөө системасын иштеп чыгуу;

9. Кафедраларга жогорку билими тууралуу адистиги туура келген адистерди кафедранын деңгээлинде жана факультеттин окуу усулдук комиссиясынын катышуусу менен аттестация жүргүзүү аркылуу гана аштапкы мезгилде контракттык негизде жумушка алуу;

10. Окутуунун дистанттык системасын кийирүү, окутуунун вебинардык методун кийирүү жана дистанттык тестирилөөнү ишке ашыруу;

11. Таланттуу, жөндөмдүү, шыктуу студенттерди, профессордук-окутуучу жана кызматкерлерди колдоочу ар түрдүү багыттагы фонддорду түзүү;

12. Бүтүрүүчүлөр менен байланыштарды бекемдөө, алардын ассоциациясын түзүү ж.б.

2. УНИВЕРСИТЕТТЕ БАШКАРУУ

Ош мамлекеттик университетинде башкаруу системасы менеджменттин демократиялуулук, оптималдуулук, эффективдүүлүк жана ачыктык принциптерине негизделиши керек. Бул принциптерге жетишүү үчүн университеттин Байкоочу Кеңеши, Окумуштуулар Кеңеши, Окуу–методикалык кеңеши, Илимий-техникалык кеңеши ж.б. дын аткаруучу функциялары такталып, алардын иш-пландары бирин-бири толуктай турган таризде түзүлүүсү зарыл. Ал эми университеттин эң жогорку органы болгон Окумуштуулар Кеңешинде кабыл алынган чечимдердин аткарылышы ректорат тарабынан жүргүзүлүп, Байкоочу кеңеш тарабынан көзөмөлдөнөт. Алардын жыйынтыгы зарыл учурда университеттин Окумуштуулар Кеңешинде кайрадан каралат, талкууланат жана чечим кабыл алынат.

Окумуштуулар Кеңешине жардамчы органдар болуп окуу-усулдук, илимий-техникалык кеңештер жана финансы–экономикалык, факультеттердин методикалык комиссиялары, кадрлар боюнча, студенттер боюнча комиссиялар ж.б. саналат. Алар өз багыттары боюнча зарыл болгон жоболорду, көрсөтмөлөрдү, инструктивдик документтерди ж.б. керектүү материалдарды, ошондой эле окуу жайдагы структураларды текшерип, таанышып чыккандан кийин справкаларды даярдап, Окумуштуулар Кеңешине алып чыгып, керектүү чечимдерди кабыл алып, аны аткаруу үчүн ректоратка, структуранын жетекчилерине, институттун директорлоруна, декандарга жана кафедра башчыларына жиберип турат жана анын аткарылышын көзөмөлдөйт.

Ош МУнун базасында келечекте юридикалык статуска ээ болгон өзүнүн финансылык балансы жана оперативдүү башкаруу укугуна ээ болгон институттардын түзүлүшү туура болот.

Мындай структуралардын түзүлүшү алардын түздөн-түз башка окуу жайлар, өндүрүштүк уюмдар жана компаниялар, эл аралык фонддор, банктар ж.б. менен иш алып барууга мүмкүнчүлүк берет. Мындан, алардын өнүгүүсүнө жана кошумча каражаттарды табуусуна кеңири жол ачылат. Ошондой эле кадрларды туура пайдалануу жолу менен окутуунун сапатын көтөрүүгө, материалдык-техникалык базаны эффективдүү пайдаланууга, чоң-чоң илимий программаларда чогуу иштөөгө мүмкүнчүлүк ачылат.

2.1. Университетте башкарууну өнүктүрүүнүн негизги багыттары жана оптималдаштыруу чаралары

Ош МУда башкаруунун негизги максаты болуп анын ишмердүүлүгүн оптималдаштыруу жана эффективдүүлүгүн көтөрүү саналат. Бул максатта университеттеги башкаруу системасын жакшыртуу үчүн:

1. Университеттин проректорлорунун, департаменттеринин жана бөлүмдөрүнүн жетекчилеринин кызматтык укуктары кеңейтилет жана өзү тейлеген участокко болгон жоопкерчиликтери күчөтүлөт;

2. Структуралык бөлүмдөрдүн, факультеттердин окуу-тарбиялык иштердеги жана финансылык маселелерде укуктары кеңейтилет жана кадрларды тандоодо ачык айкындуулукка жетүүгө, ар бир структуранын өзүндө чечилүүгө басым жасалат;

3. Башкаруучу адистердин жогорку маданияттуулугуна, жогорку окуу жайдын этикалык нормаларына жооп берген деңгээлге жетишүү багытында иш жүргүзүлөт;

4. Кадрлар бөлүмүнүн, бухгалтериянын, университеттин жана башка бөлүмдөрүнүн иштөө методдорун жана стилин кайрадан каралып, алардагы орун алган бюрократтыкты, ашыкча кагаз иштерини, бирин бири кайталоочулукту минимумга түшүрүү (электрондоштуруу аркылуу) жаатында иш жүргүзүлөт;

5. Окуу жайда структуралар тарабынан берилүүчү эң негизги отчеттордун формалары, университетке зарыл болгон маалыматтардын тизмеси такталып аларды берүү мөөнөттөрү белгиленет жана аларды алуу автоматташтырылат («AVN» системасын толук ишке кийирүү аркылуу);

6. Университетте башкаруунун коомдук Байкоочу кеңеши түзүлөт жана финансылык планынын аткарылышын көзөмөлдөөнү коомдук Байкоочу кеңеш колго алуусунун негиздери түзүлөт;

7. «Төмөндөн жогору карай» принцибинин негизинде иш алып баруу үчүн ар бир бөлүмдүн жетекчилеринин түздөн-түз, электрондук (CommFort программасы) ж.б. жолдор менен ректоратка болгон байланышы күчөтүлөт жана ректораттын жалпы жамаат менен болгон байланышы (обратная связь) да жолго коюлат.

2.2. Университеттин ишмердүүлүгүн өркүндөтүүнүн приоритеттик багыттары

- Университеттин башкаруу аппаратына, факультеттердин декандык кызмат ордуна, кафедралардын жетекчилигине ишке жөндөмдүү, интеллектуалдык потенциалы жогору, окуу жай үчүн күйүп жанган, патриот адистин келишин камсыз кылуу жаатында такай иш ачык-айкындык принцибинин негизинде алып барылат;

- Бизнес–структуралар тарабынан университетке инвестиция жасоосу үчүн финансылык башкаруунун ачык жана эффективдүү системасы орнотулат жана жыл сайын профессор-окутуучулук жалпы жамаатка, окуу жайдын Байкоочу кеңешине эсеп-кысап берилет;

- Биргелешкен атайын фонддорду (түз инвестиция, венчурдук ж.б.) түзүү жаатында, кошумча каражаттарды табуу булактары багытында иш алып барылат;

- Ош МУда башкаруу органдары, Байкоочу кеңеш, Илимий-техникалык кеңеш, эксперттик структуралар, ж.б. түзүлөт. Байкоочу кеңеш Ош МУнун стратегиялык өнүгүү багытын аныктайт жана анын аткарылуусун көзөмөлдөйт;

- Университетте башкаруунун автоматтык (электрондук) системасы кийирилет, башкаруунун матрицалык (өнүгүү кластерлери) жана проектик (пандуулук) моделдери ишке ашырылат.

- Студенттерди, магистранттарды жана аспиранттарды бизнес сферасына жакындатуу үчүн Ош МУнун астында бизнес, инновациялык борборлору уюштурулат;

- Ош МУда эң алдыңкы илимий–технологиялык, медициналык ж.б. багыттардагы парктар түзүлөт;

- Университеттин окуу-материалдык базасы мезгилдин талабына ылайык модернизацияланат, жабдылат жана өнүктүрүлөт;

- Билим берүүнүн инновациялык ыкмаларын окуу процессине кийирүүгө жана пайдаланууга толук колдоо көрсөтүлөт;
- Билимди баалоонун жаңы ыкмаларын кийирүү жана пайдаланууга шарт түзүлөт;
- Ош МУнун Окумуштуулар Кеңешин факультеттерде өткөрүү практикаланат;
- Окуу–информациялык департаментиндеги инспекторлордун функционалдык милдеттери өзгөртүлүп, алардын функциялары деканаттарга берилет. Ар бир структура өз милдетин аткаруусу керек ж.б.

3. ОКУУ ИШТЕРИ

3.1. Окуу иштерин өркүндөтүүнүн стратегиялык максаттары

Окуу иштери уюштуруу жана өркүндөтүү университеттин миссиясынын эң башкы жумушу болуп эсептелет. Ошондуктан Ош МУ окутуу процессин жогорку деңгээлге көтөрүү үчүн төмөнкү стратегиялык максаттарды чечүүнү алдына коёт:

- Жогорку кесиптик билим берүүнүн мазмунун, окутуунун деңгээлин жана сапатын билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарынын, жогорку жана орто билим берүүнүн укуктук-нормативдик актыларынын жана КРнын билим берүү мыйзамдарынын негизинде уюштуруу;
- 2011-2012-окуу жылынан баштап жогорку кесиптик билим берүүнүн көп баскычтуу “Бакалавр – Магистр – PhD” системасына өтүүнү камсыз кылуу;
- Студенттердин ийкемдүү жана вариативдик индивидуалдуу билим алуу траекториясын курууну камсыз кылуу, компетенттүүлүк ыкманын негизинде бүтүрүүчүлөрдү кесипке даярдоо;
- Европалык кредиттик окутуу системасын киргизүү жолу менен студенттердин академиялык мобилдүүлүгүн кеңейтүү жана Ош МУнун бүтүрүүчүлөрүнүн дипломдорунун чет өлкөлөрдө таанылышын камсыз кылуу;
- Бүтүрүүчүлөргө теориялык билимдерди практикада колдоно алышы үчүн, өндүрүштүк жана коомдук талаптарга ылайык жогорку деңгээлде билим-тарбия берүүнү ишке ашыруу үчүн “Окутабыз – Көрсөтөбүз – Жасайбыз” ыкмасын жүзөгө ашырууну;
- Үзгүлтүксүз билим алуу шартында студенттердин өз алдынча билим алуу жөндөмдүүлүктөрүн, ой-жүгүртүүлөрүн, өзүн-өзү өркүндөтүүгө болгон муктаждыктарын калыптандырууга жетишүүнү;
- Жаратылыш, коом, техника, маданият ж.б. лар жөнүндө тийиштүү деңгээлде системалуу билим алууну камсыздоону;
- Студенттердин кызыкчылыктарын, жөндөмдүүлүктөрүн, ой-жүгүртүүлөрүн, көңүл коюуларын, элестетүүлөрүн, эске сактоолорун, сезим-туюуларын, таанып-билүүчүлүк жана практикалык билгичтиктерин калыптандырууну жана өнүктүрүүнү;
- Илимий, саясий, экономикалык жана укуктук баалуулуктарды туура маанайда берүүнү жана калыптандырууну;

- Студенттерди демократиялык процесстердин баалуулуктарын туура түшүнүүгө жана ага активдүү катышууга тарбиялоону ж.б.

Бул стратегиялык максаттарга жетишүү үчүн:

1. 2011-2012-окуу жылынан баштап жогорку кесиптик билим берүүнүн адистиктеринин окуу пландарын 3-муундагы мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде кайрадан иштеп чыгуу, жумушчу окуу пландарды түзүү, типтүү жана жумушчу программаларды жаңылоо зарыл.

2. Билим берүүнүн инновациялык ыкмаларын жана салттуу ыкмаларын айкалыштырууга эвристикалык мамиле жасоого жана пайдаланууга жетишүү.

2. Билим берүүдө жаңы усулдарды колдонуп, сапаттуу сабак өткөн окутуучуларга материалдык жана моралдык стимулдарды жана алардын эмгегин университетибиз үчүн кошкон салымына жараша баалоого шарт түзүү.

3. Студенттердин билим алууга болгон кызыгууларын мекенге, окуу жайга ж.б. болгон патриоттук сезимин ойготуу жолу менен ашыруу жана жыйынтыгында алардын окууга болгон салкын мамилесин жоюу.

4. Кафедралардын окуу иштерин өнүктүрүүдө окутулуучу дисциплиналардын практикалык маанилүүлүгүн көзөмөлдөөнү күчөтүү.

5. Дисциплиналар боюнча мамлекеттик тилдеги окуу-усулдук колдонмолорду, окуу китептерин даярдоонун сапатын жана санын профессордук-окутуучулук курамга материалдык кызыктыруу шарттарын түзүү аркылуу жогорулатуу.

6. Адистиктердин негизги предметтерин окутууну, алардын окуу-лабораториялык базасын, окуу-методикалык камсыздалышын эл аралык деңгээлдеги талаптарга жооп бере тургандай даражага багытталган финансылык ресурстарды бөлүү жолу менен жеткирүү.

7. Окуу-жайдын жалпы материалдык-техникалык базасын ар түрдүү финансылык булактарды пайдалануу аркылуу (бюджеттик, бюджеттик эмес, бүтүрүүчүлөрдүн ассоциациясы, ж.б.) күчөтүү жана окуу процессин сапаттуу кадрлар менен (профессордук-окутуучулук курамды ишке кабыл алуунун, аларды аттестациялоонун системасын иштеп чыгуу жолу менен) камсыздоого жетишүү. Республиканын аймагындагы, чет мамлекеттеги адистиктер боюнча чыгаан профессорлорду (келишим аркылуу) мезгил-мезгили менен окуу процессине тартууга жетишүү.

8. Өндүрүш менен байланышты окуу (келишимдерди түзүү, чогуу илимий-практикалык иштерди жүргүзүү, ж.б. жолдор менен), илимий-технологиялык (илимий борборлорду түзүү, жаңы жабдыктар менен жабдуу аркылуу) жана социалдык багытта күчөтүү.

9. Максаттуу кабыл алуунун алкагында тапшырган студенттер менен үч тараптуу келишим (Студент – ЖОЖ – Абитуриентти окууга жөнөткөн мекеме түзүүгө жетишүү) жана бүтүрүүчүнү тиешелүү районго барып ишке жайгашышын көзөмөлдөө.

3.2. Окутуунун сапатын өркүндөтүү маселелери

Билим, илим тармагындагы дүйнөлүк өзгөрүүлөр, ага болгон талаптар окутуунун сапатын көтөрүүнү, бирдиктүү системага түшүрүүнү жана аны башкарууну шарттап жатат. Ага жетишүү үчүн төмөнкү багыттагы жумуштарды аткаруу зарыл:

- окуу процессине дүйнөлүк билим берүү системасындагы (Болон) талаптарга ылайыкташтырылган мамлекеттик стандарттардын, типтүү программалардын жаңы үлгүлөрүн иштеп чыгуу жана анын талабына жооп берүүчү окутуучулук кадрларды кыска мөөнөттүү стажировкалар, магистратура, аспирантура жана докторантурага жиберүү аркылуу даярдоо. Бул үчүн мамлекеттик стандарттарды кайрадан анализдеп жергиликтүү шарттарга жана өлөкөнүн 10-20-жылга карата өнүгүү стратегиясына ылайыкташтыруу;

- материалдык–техникалык, окуу-лабораториялык базаларды учурдун талабына ылайык модернизациялоо (виртуалдык лабораторияларды, вебинардык семинарларды ж.б.), билим берүүнүн жаңы инновациялык технологияларын кийирүү, дистанттык окутуу системасын күчөтүү, телекоммуникациялык жана информациялык системаларды калыптандыруу;

- окутуунун сапатын жогорулатууга көмөктөшүүчү дүйнөлүк практикадан, апробациядан өткөн кредит технологиясын окуу процессине кийирүү;

- жогорку квалификациялуу кадрларды окуу процессине тартуу, иштеп жатышкан окутуучулук курамды кайра даярдоо максатында жакынкы жана алыскы мамлекеттерден күчтүү адистерди кыска мөөнөткө келишимдин негизинде чакырууну турмушка ашыруу;

- окуу жайдын профессордук-окутуучулук курамын 5 жылда бир жакынкы жана алыскы мамлекеттердеги квалификациясын жогорулатуу институттарынан, факультеттеринен же илим-изилдөө институттарынан (борборлордон) өткөрүү, ал эми 10 жыл бою үзгүлтүксүз иштеген чыгармачыл окутуучуларга иштеген кафедраларынын, факультеттеринин сунушунун негизинде 6 айдан бир жылга чейинки чыгармачылык эргүүгө чыгууга мүмкүнчүлүк түзүү;

- окуу жайдын окутуучуларынын жана студенттеринин компотенттүүлүгүн стажировкаларга, практикаларга ж.б. жиберүү аркылуу арттыруу;

- эртеңки мезгил талап кылуучу кесиптик багыттар боюнча окуу илимий-өндүрүштүк комплекстерди, борборлорду, технологиялык, инновациялык жана медициналык парктарды, бизнес структураларды, структуралык өнүгүүнүн кластерлерин түзүү;

- окуу процессине жаңы методдорду жана инновациялык технологияларды, айрыкча информациялык-коммуникациялык жана дистанттык технологияларды ага талп кылынган шарттарды түзүү аркылуу кийирүү;

- Ош МУга алдыңкы абитуриенттерди тандап алуу үчүн жыл бою маркетинг борборун иштөөнү камсыздоо (мектептер менен үзгүлтүксүз иштешүү, окуучулар арасында предметтик олимпиадаларды, техникалык, информатикалык, дизайндык ж.б багыттагы конкурстарды такай уюштуруу, мугалимдер арасында окуу-методикалык конференцияларды өткөрүү, ж.б.). Университетке кабыл алуу иш чараларын айкындаштыруу жана билимдүү, өзү тандаган кесипке кызыккан, тарбиялык сапатары жогору абитуриенттерди тандап алууга жетишүү;

- Студенттердин билим деңгээлин көзөмөлдөөнүн жаңы жана ишенимдүү системасы болгон «AVN» информациялык системасын толук ишке киргизүүгө жетишүү;

- Борбордук китепканадагы негизги окуу китептерин, монографияларды, диссертацияларды, авторефераттарды, кээ бир илимий, илимий-популярдык макалаларды электрондук формага өткөрүү жана толугу менен электрондук байланышка негизделген автоматташтырылган китепкана түзүү, б.а. окутуунун электрондук автоматташтырылган информациялык жана телекоммуникациялык каражаттарын колдонууну кеңейтүү.

- Кафедраларда окутуунун сапатын жогорулатуу максатында профессордук-окутуучулар курамын мезгил-мезгили менен аттестациядан өткөрүү, квалификациясын жогорулатууга шарт түзүү. Окуу процесси башталгандан бир жарым айдан кийин ар бир окутуучу боюнча лекциялык, практикалык сабактардын дээгээли тууралуу ачык-айкын сурамжылоо жүргүзүү, анын негизинде тиешелүү чечимдерди кабыл алуу;

- Илимий даражасы бар тажрыйбалуу окутуучулардын ачык сабактарына жаш окутуучулардын катышуусуна шарт түзүү жана окуу жайда “Устат - Шакирт” ыкмасын жайылтуу;

- Окутуу процессин уюштуруунун жана билимди баалоонун алдыңкы технологияларынын бири болгон «Рейтингдик интенсивдүү модулдук окутуу технологиясын» колдонууну жаңы деңгээлге көтөрүү.

- «Мыкты лектор», «Мыкты окутуучу» ж.б. конкурстарда бир окутуучуну гана даярдап жыйынтыгын чыгарбастан, конкурска катышкан башка лекторлордун да лекциясынын сапатын, студенттердин жалпы жыйынында жүргүзүлгөн анкетанын негизинде чыгаруу зарыл. Мындай иш-чара сөзсүз түрдө ар бир окутуучунун өзүнүн лекциясынын сапатына көңүл буруусуна түрткү болот.

- Окутуучулар учун жогорку айлык маянаны финансылык булактардын түрдүү булактарынан тартуу аркылуу жетишүү, ошондой эле аларга ыңгайлуу жумуш орунду жана жагымдуу шарттарды түзүүнү ишке ашыруу.

Окуу процессинин сапатын жогорулатууга жогоруда аталгандардан тышкары эң негизгиси материалдык-техникалык базаны чыңдоо эсептелет. Окутуучулардын сабак окутуусу жана студенттердин билим алуусу эриш-аркак маселе. Бул эки процесс бири-бирисиз жашабайт. Экөөнү тең ишке жакшы деңгээлде ишке ашырууга эң негизинен керектүү окуу куралдары, ар түрдүү окуу-методикалык жабдуулар, окуу процессине зарыл болгон ыңгайлуу шарттар талап кылынат.

Аларды өнүктүрүүнүн төмөнкүдөй приоритеттүү багыттары сунушталат:

1. Окуу аудиториялары, лекциялык залдар, лабораториялар, кабинеттер, окуу залдары түп тамырынан бери ар бир дисциплинаны жеткиликтүү үйрөтүүгө заманбап окуу эмеректери менен жабдылышы зарыл;

2. Лабораториялык-практикалык сабактар көрсөтмө куралдар, дидактикалык каражаттар ж.б. менен жабдылышы керек;

3. Ар бир кафедранын карамагында мультимедиялык класстар болуп, жаңы жабдуулар, окуу каражаттары (дискттер, кинофильмдер) менен толукталып туруусу максатка ылайыктуу;

4. Окуу процесси практика менен тыгыз байланышта жүргүзүлүүгө тийиш. Ал үчүн өндүрүштүк, педагогикалык, талаа практикаларын университеттик деңгээлде колдоо менен өткөрүү керек. Бул практикалар окуу процессинин ажырагыс бөлүгү. Практикалар региондогу, Кыргызстандагы жакынкы коңшу мамлекеттердеги өндүрүштөрдө, мекеме-уюмдарда, банктарда ж.б. өткөрүлүүгө тийиш. Мында уюштуруу иштери мекеме аралык келишимдерге жетишүү аркылуу жана окуу-талаа практикасын өткөрүү үчүн туруктуу база түзүү аркылуу ишке ашырылат. Университет бул жумушта аларга түздөн-түз көмөк көрсөтүүсү зарыл;

5. Студенттердин илимий маалыматтарды жана предметтер боюнча кошумча билим алуусу үчүн толук шарттуу электрондук китепканалар, Интернет менен туташкан окуу залдары жеткиликтүү өлчөмдө түзүлүүгө тийиш;

6. Окуу процессинин мазмунун өзгөртүүдө модулдарды, экзамен, зачетторду компьютердин жардамында алуу максатка ылайыктуу. Сырттан окуган студенттер үчүн дистанттык окуу формасын жандандыруу зарыл. Ошол эле учурда гуманитардык адистиктерде билимди баалоонун салттуу формасын (оозеки суроо-жооп) да колдонсо болот;

7. Лекциялык, семинардык жана практикалык сабактарды өтүү үчүн учурдун талабына жооп бере турган микрофон, телевизор, компьютер, видеопроектор, ж.б.у.с. аппаратураларды колдонуу максатында факультеттерди видеозал менен камсыз кылуу зарыл.

8. Дисциплиналар боюнча факультеттик, университеттик деңгээлде аттестацияларды өткөрүү. Өз дисциплиналарын жакшы өздөштүрбөгөн окутуучуларга дисциплинардык чараларды колдонуу зарыл.

3.3. Окуу процессинин мазмунун өзгөртүүгө карата жүргүзүлүүчү иш-чаралар

Окуу процессинин мазмунун түп тамырынан өзгөртүү талап кылынууда.

Бул үчүн төмөнкүлөрдү аткаруу зарыл:

1. Билим берүүнүн сапатын дүйнөлүк стандартка жакындатуу, сапатты камсыз кылуу механизми катары лицензиялоого жана аккредитациялоого (аттестациялоого) даярдыктарды күчөтүү;

2. Билим берүү системасын жаңылоо, өркүндөтүү жана жергиликтүү шарттарга ылайыкташтыруу;

3. «AVN» Информациялык системасынын негизинде электрондук зачеткалар жана студенттик билеттер системасына өтүү, электрондук модулдук-зачеттук-экзамендик барактарга өтүү, билим берүүнү башкаруунун бирдиктүү электрондук системасына өтүү;

4. Окуу процессин өндүрүш, практика менен тыгыз байланышта жүргүзүү;

5. Окуу-методикалык колдонмолорду даярдоо, аларды университеттин көмөгү аркылуу чыгаруу;

6. Жакшы окууган студенттерди билим деңгээлин андан ары жогорулатуу үчүн стимулдарды берүү (материалдык колдоо, чет элдик окуу жайларга жөнөтүү ж.б.);

7. Кафедралардагы окуу процессинин мазмунун өзгөртүү максатында эл аралык деңгээлдеги университеттердин окуу пландары менен таанышуу жана аларды пайдалануу;

8. Башка окуу жайдагы профессордук–окутуучулар менен терең кызматташта болуу;

9. Окуу процессинин мазмунуна байланыштуу пикир алмашууларды, семинарларды уюштуруу жана ушул эле процеске таандык командировкаларды камсыздоо;

10. Конкурстук негизде тандоо сабактарын уюштуруунун кайрадан жайылтуу;

11. Окуу-усулдук багытта жүргүзгөн иштеринин жыйынтыгына жараша айлык акы төлөө системасына өтүү;

12. Факультеттердеги окуу процессинин деңгээлин жогорулатуу максатында материалдык-техникалык базаны камсыз кылуу (компьютер, принтер, сканер, видеопроектр, предметтерге тиешелүү компьютердик программалар ж.б.);

13. Кафедралардын дисциплиналары боюнча окутууну автоматташтыруу максатында тиешелүү компьютердик класстарды ачуу;

14. Окуу пландарын коом талабына жана өндүрүшкө ылайыкташтырып кайрадан иштеп чыгуу, ашыкча дисциплиналардан арылтуу, кесипке түздөн-түз байланышкан адисттике зарыл болгон дисциплиналарды окутуу;

15. Үзгүлтүксүз билим берүүнүн системасын иштеп чыгуу б.а., медициналык, финансы-юридикалык колледждин бүтүрүүчүлөрү медициналык, финансы-юридикалык багытта андан ары билимин өркүндөтүп кетүү үчүн зарыл шарттарды түзүү;

16. Мектеп бүтүрүүчүлөрүнө салыштырмалуу артыкчылыктарды берүү, колледж менен ЖОЖдун окуу пландарын биргелешип түзүү;

17. Колледждерди мыкты адистер менен камсыздоо, жаңы кадрларды ишке кабыл алууда бир жылдык сыноо мөөнөтү менен (келишимдик негизде) алуу, окутуучулар менен келишимди 2 - 5 жылдык мөөнөткө гана түзүү;

18. «Окутуучу студенттин көзү менен» деген анкетаны жүргүзүү, анын жыйынтыгынын негизинде окутуучунун рейтингин түзүү, материалдык стимул берүүдө жана келишимди узартууда аны эске алуу;

19. Кафедралардагы ачык сабактарды акыркы жаңылыктарды, илимий жетишкендиктерди, алдыңкы технологияларды пайдалануу менен өтүлүшүнө жетишүү;

20. Ар бир дисциплинаны окуу китеби, окуу-методикалык колдонмолор, заманбап технологиялар менен камсыздоо;

21. Кафедранын профессордук-окутуучулар курамынын күчү менен окуу китебин, окуу куралдарын, методикалык колдонмолорду жана окуу-методикалык комплекстерди мамлекеттик тилде түзүү;

22. Университет окуу китебин, методикалык колдонмолорду түзүү үчүн гранттык каржылоону тендер жарыялоо жолу менен уюштурат,

23. Университеттин алдында медициналык, инновациялык, технологиялык парктерди түзүү жана аларды заманбап технологиялык жабдыктар менен жабдуу;

24. Өзгөчө кырдаалдар жана кырсыкка учураган мезгилде тез жардам көрсөтүүнү үйрөтүү үчүн атайын жабдылган машина сатып алуу, ж.б.

4. ИЛИМ ИЗИЛДӨӨ ИШТЕРИ.

4.1. Илим изилдөө иштерин өнүктүрүүнүн стратегиялык максаттары жана милдеттери

Окуу жайда эмгектенген илимпоздордун илим-изилдөө иштеринин стратегиялык максаттары болуп, биринчиден, Кыргыз Республикасында приоритетүү деп белгиленген илимий багыттары менен дал келүүсү; экинчиден, окутуучулардын, аспиранттардын, илимий кызматкерлердин, магистранттардын жана студенттердин илимий изилдөө иштеринин жыйынтыктары Республиканын экономикалык өнүгүүсүнө салым кошуусу эсептелет.

Бул максаттарга жетишүү үчүн төмөнкү милдеттерди аткаруу керек:

- Азыркы учурга чейин ЖОЖдордун илимий бөлүмдөрү теориялык жыйынтыктарды жана жалпылоолорду текст тибинде жаратып келсе, мындан кийинки учурларда технологиялык, инновациялык, медициналык парктарды, бизнес, борборлорду юридикалык жана социалдык клиникаларды ж.б. түзүү аркылуу окуу жайдын илимпоздору материалдарды, продуктыларды, изделияларды, сунуштарды ж.б. чыгарууну уюштуруусу жана өркүндөтүүсү;

- Технологиялык, инновациялык ж.б. парклардын, борборлордун ар биринин ишмердикке лицензиясынын болуусуна жетишүү жана студенттер, магистранттар бул борборлордо курстук жана дипломдук жумуштардын (проекттердин), магистрдик диссертациялардын рамкасында конкреттүү түзүлүш, деталь, материал, жыйынтыктоочу сунуш ж.б. тибинде көрүшү;

- Өлкө, регион үчүн приоритеттүү деп эсептелген илимий изилдөөлөрдү өнүктүрүү жана илимий инновациялык иштерди күчөтүү менен ЖОЖдун илимдеги сегментин аныктоо;

- Окуу жайлар, академиялык институттар жана тармактык илимий изилдөө институттарынын интеграциясын камсыздоо (биргелешкен илимий лабораторияларды, профилдик биргелешкен илимий институттарды, проекттерди жана илимий, технологиялык, өндүрүштүк фирмаларын түзүү жана академиялык кызматкерлердин педагогикалык процеске тартылуусун камсыздоо;

- Илимий изилдөөлөрдүн жыйынтыктарын, сунуштарын, жаңы иштелген технологияларды коммерциализациялоо;

- Окуу жайдын студенттерин, жаш окутуучуларын окуу жайдагы мамлекеттик грант боюнча аткарылган илим изилдөө темаларына активдүү тартуу жана өндүрүш тармактары жана келишимдик изилдөөлөрдү жүргүзүү;

- Мамлекетибиздин тили, адабияты, тарыхы жана гуманитардык багыттагы тарбиялык мааниси бар изилдөөлөрдү күчөтүү;

- Илимий кадрларды даярдоодо коомдун өнүгүү багыты менен дал келүүсүн шарттоо;

- Кандидаттык жана доктордук диссертацияларды коргоо боюнча Атайын Кеңештерди окуу жайлардын астында ачууну шарттоо ж.б.

4.2. Жогорку квалификациялуу илимий кадрларды даярдоонун багыттары

1. Илим изилдөө багытында жаш мугалимдер макала, монография, методикалык колдонмолорду жазуу үчүн багыт көрсөтүүчү курстарды уюштуруу;
2. Аспиранттар жана изденүүчүлөр үчүн жергиликтүү ишкана жана мекемелер менен маалымат алмашуу максатында келишимдерди түзүү;
3. Университетте басылып чыккан жыйнакты (журнал) УАКтын талаптарына жооп бере турган денгээлге көтөрүп басып чыгаруу жана окутуучулардын басмадан жарык көргөн окуу-методикалык эмгектерин университеттин китепканаларына кабыл алуусун системалаштыруу;
4. Жогорку квалификациялуу кадрларды даярдоо үчүн чет өлкөлөр менен байланышты өнүктүрүү;
5. Университетте Жаш Окумуштуулардын Кеңешинин ишин өркүндөтүү;
6. Кандидаттык диссертациялык жумуштарды коргоо үчүн Атайын Кеңештерди ачуу жана кээ бир адистиктер боюнча бир жолку өтүлүүчү Атайын Кеңештердин жыйынын өткөрүүгө жетишүү;
7. Окутуучулардын аспирантура, докторантурада окуусуна, илимий стажировкаларда болуусуна керектүү шарттарды жаратуу;
8. Республикадагы, чет мамлекеттеги белгилүү окумуштууларды келишим менен университетке кыска мөөнөттөргө чакыруу;
9. Илимий мектептерди түптөө жана аларга ар тараптан колдоо көрсөтүү;
10. Республикалык, Эл аралык илимий практикалык конференцияларга университеттин окумуштууларынын катышуусуна мүмкүнчүлүк түзүү;
11. Ар бир адистик боюнча заманбап жабдылган, бардык шарты бар, илимий темалар үчүн керектүү курал-жарак, приборлор, реактивдер, адабият менен камсыз болгон илимий-лабораторияларды түзүү;
12. Илим менен алектенген окутуучу, аспирант, студенттер үчүн жумушун аткарууга моралдык, материалдык, финансалык жактан толук колдоолордун берилишин шарттоо;
13. Илимий командировка, стажировка, экспедиция, талаа практикаларына көңүл бурулуп ар тартуу колдоолордун көрүлүүсү;
14. Таланттуу студенттерди илимий иштерге тартуу, аларга колдоо көрсөтүп, стимулдарды берүү.
15. «Ош МУ - КР нын УИА Түштүк Бөлүмү - Башка ЖОЖ, Илим изилдөө тармактары» курамындагы изилдөөлөрдү, алардын Эл чарбасындагы колдонулуштарын күчөтүү;
16. Кафедралардагы ар бир окутуучунун (ошондой эле, ар бир илимий жетекчинин) өз алдынча илимий темасынын изилдөөсүнүн жыйынтыгын мезгил-мезгили менен талап кылууну жогорулатуу ж.б жумуштарын аткаруу.

4.3. Илим изилдөөнүн жыйынтыктарын өндүрүшкө кийирүү аркылуу Ош шаарын, Ош областын жана Кыргызстанды өнүктүрүүгө салым кошуу

1. Ош шаарына, Ош областына, Түштүк регионуна жакынкы 10-20 жылдарга зарыл болгон илимий-техникалык, гуманитардык ж.б. багыттардагы проблемаларды аныктоо жана бул багыттар боюнча илимий кадрларды даярдоо, илимий-техникалык, социалдык проектерди даярдоо жана анын үстүнөн иштөө;

2. Ош шаардык, Ош областтык мамлекеттик администрацияларынын алдындагы илимий-техникалык комиссияларды (кеңештерди) түзүүгө жетишүү жана анын ишмердигин конкреттүү маселелерди чечүүгө багыттоо;

3. Ош шаарында инновациялык жана технологиялык парктарды өндүрүш ишканалары менен бирлеликте түзүү;

4. Юриспруденция адистиги боюнча шаар, областтын, региондун тургундарына факультеттин базасында акысыз укуктук консультация берүү клиникасын, социологиялык изилдөө лабораториясын ачуу;

5. Ош МУнун Социалдык иштер кафедрасынын базасында социалдык коргоо багытында “Консультативдик борбор” уюштурууну;

6. Эл аралык илимий программалар менен иштөө үчүн маалыматтарды өз убагында алуу, атайын кааналарды түзүү жана окутуучуларга кошумча тил үйрөнүү үчүн шарттарды түзүү.

Ал эми илимий иштердин жыйынтыктарын өндүрүшкө киргизүү, продукцияларды чыгарууну университет тарабынан өндүрүштүк-технологиялык парктар аркылуу ишке ашыруу, төмөндөгүдөй ийгиликтерге алып келет:

- илимий иштердин алга жылышына шарт түзүлөт;
- университеттин өндүрүштүк-технологиялык паркынан чыккан продукциялар университетти рекламалайт;
- университеттин финансы-экономикалык ишмердигин чыңдайт ж.б.

5. СОЦИАЛДЫК ӨНҮКТҮРҮҮ, ТАРБИЯЛЫК ИШТЕР ЖАНА ДЕН-СОЛУКТУ ЧЫҢДОО

5.1. Социалдык өнүктүрүү, тарбиялык иштер жана ден-соолукту чыңдоонун максаттары, милдеттери жана багыттары.

Кыргыз Республикасынын азыркы учурдагы социалдык жана экономикалык абалы, дүйнөнүн глобалдашуу процесси окуу жайда социалдык өнүктүрүү, тарбиялык жана ден-соолукту чыңдоо иштеринин усулдарын, формаларын ишке ашыруу технологияларын жаңылоону жана андан ары өркүндөтүүнү талап кылат. Ошондой эле студенттерди, профессордук-окутуучулук курамды, кызматкерлерди социалдык жактан коргоо, аларга окуганга жана иштегенге шарттарды түзүү университеттин негизги максаттарынын бири. Бул максатка жетүү багытында Ош МУ төмөнкү милдеттерди аткаруусу зарыл:

- Азыркы учурдагы Республикадагы коомдук идеологиянын абалы, элдин жашоо турмушунун деңгээли, жумушсуздук, аракеттик, бекерпоздук, наркоманияга берилүүчүлүк психологиясын эске алуу менен университеттин жамааты жаштарды мезгилдин талабына жараша рухий жаңыланууга чакырат, үндөйт жана алар менен такай иштейт;

- Ош МУ “Сергек жашоо, жаңылыктарга умтулуу, эмгектенүү, ден-соолукту чыңдоо, жашоонун деңгээлин көтөрүүнүн негизи” - деген принципти туу тутат;

- Наркомания, токсикомания жана алкоголизмге каршы профилактикалык иштерди жана түшүндүрүү иштерин күчөтөт;

- Жаштарды эмгекке үйрөтүү, толеранттуулукка тарбиялоо, илим-билимге умтулуу, пайдалуу жумушка тартуу университеттин жамаатынын милдеттеринин негизгиси деп эсептейт;

- Маданий борборлордун иштерин жакшыртуу, кураторлук иштерди жандандыруу, жаштар кыймылын күчөтүү азыркы учурдагы окуу жайдын милдети деп тааныйт;

- Университетте профсоюздук, профилактикалык иштерди - үй-жайсыздык, жакырчылык, жумушсуздук, чектен чыккан жүрүм-турумга ээ студенттер жана кызматчылар менен иштөө, майыптарга жана кары-картаңдарга жардам берүү, энеликти жана балалыкты коргоо, социалдык жардам көрсөтүүнү жакшыртуу иш-чараларын күчөтөт;

- Массалык спорттун түрлөрүн студенттер арасында жайылтуу жана андан ары өркүндөтүү учурдун маселеси. Студенттердин өз алдынчалыгын арттыруу (мисалы, окуу жайда студенттик өкмөт ж.б. түзүү) жана өзүн-өзү камсыздоо психологиясына тарбиялоо азыркы жана келечектеги чоң маселе.

Бул милдеттерди аткаруу үчүн Ош МУ төмөнкү багыттагы иштерди жүргүзөт:

1. Түрдүү спорттук секцияларды ачуу, алардын жетекчилерине материалдык-моралдык жактан стимул көрсөтүү;

2. Студенттер арасында маданий-массалык, педагогикалык жана психологиялык, укуктук жана медициналык иш чараларды уюштуруп өткөрүү үчүн материалдык, моралдык шарттарды түзүү, аларды активдештирүүгө карата багытталган ишмердүүлүктү жүргүзүү;

3. Студенттер арасында түрдүү тарбиялык маанидеги иш чараларды (КВН, тегерек стол, дебат) тынымсыз уюштуруп, керек болсо атайын залдарды жабдып даярдап берүү;

4. Мыкты окуган студенттерге кызыктыруучу жолдомолор берилип, чет элдик окуу жайларга окуганга, практикадан өткөнгө, тилдик кыска мөөнөттүү курстардан өткөнгө, стажировкаларга жөнөтүү;

5. Факультеттердин базасында кичи спорттук аянтчаларды уюштуруу, студенттер, кызматкерлер үчүн жыл сайын спорттук мелдештерди өткөрүү.

6. Окуу жылынын башталышында университеттин каражатынын эсебинен окутуучулардын жана студенттердин ден-соолугун аныктоо, профилактикалык иштерди жүргүзүү жаатындагы жумуштарды уюштуруу;

7. Профессордук-окутуучулар курамынын ден-соолугуна, дем алуусуна, жакшы жашоосуна профсоюз тарабынан мүмкүн болушунча оптималдуу шарттарды түзүп берүү;

8. Университеттин эс алуу жайларын үзгүлтүксүз иштөөчү, жаңы аппараттар менен жабдылган ден-соолукту чындоочу санаторияларга айландыруу;

9. Университеттин окутуучулары, кызматкерлери, студенттери үчүн медициналык факультеттин жана медициналык колледждин мүмкүнчүлүктөрүн пайдалануу менен клиникалык борбор ачуу;

10. «Мен окуган окуу жай», «Менин университетим – Ош МУ», «Мен Ош МУда окуганмын» деген темаларда иш-чаралардын системасын иштеп чыгуу ж.б.

5.2. Университеттин студенттеринин жана кызматкерлеринин ден-соолугун чыңдоого карата иш-чаралар

1. Ош МУда студенттердин, профессордук-окутуучулар курамынын жана кызматкерлердин ден-соолугуна, эс алуусуна, жакшы жашоосуна мүмкүн болушунча оптималдуу шарттарды түзүп берүү (спорттук аянттарды жана залдарды, фитнес жана бильярддык клубдарды, эс алуу зоналарын, санаториялар менен профилакторияларды ж.б. уюштуруу);

2. Университеттин эс алуу жайларын, профилакторияны үзгүлтүксүз иштөөчү, жаңы аппараттар менен жабдылган ден-соолукту чыңдоочу жайга айландыруу;

3. Университеттин профессордук-окутуучулар курамы, кызматкерлери жана студенттери үчүн медициналык факультеттин, медициналык колледждин мүмкүнчүлүктөрүн пайдалануу менен клиникалык борбор ачуу;

4. Ар бир окуу жылынын башталышында университеттин каражатынын эсебинен окутуучулардын, кызматкерлердин жана студенттердин ден-соолугун аныктоо жана профилактикалык иштерди жүргүзүү иштерин уюштуруу;

5. Студенттер жана кызматкерлер үчүн жыл сайын спорттук мелдештерди өткөрүү. Профессордук-окутуучулук курамдын спорттун ар түрдүү түрлөрү менен менен шүгүрлөнүшүнө өзгөчө көңүл бөлүү.

5.3. Университетте профсоюздук жана профилактикалык иштерди жакшыртуу иш-чаралары

1. Ош МУнун Профсоюз Комитетинин иш-аракеттеринин маңызын түп-тамырынан бери өзгөртүүгө жана мезгилдин талабына жооп берген (кызматкерлердин, студенттердин укуктук жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоо; жеке кызматкерлерге, үй-бүлөлөргө, социалдык топторго жардам көрсөтүү; университеттин кызматкерлери менен студенттеринин толук кандуу жашоосуна кедерги болуучу саламатчылыгынын, психикалык жана интеллектуалдык дареметинин кемчиликтерин толуктоочу гуманистик маңыздагы ишмердүүлүк ж.б.) багытка бурууга жетишүү;

2. Ош МУнун профсоюздук уюмунун Уставын учурдун талабына ылайык толуктоо, өзгөртүү жана анын негизинде иштөөсүн көзөмөлдөө;

3. Ош МУнун администрациясынан көз карандысыз университетте окуган жана профсоюзга мүчө болгон студенттердин, магистранттардын, аспиранттардын, докторанттардын, иштеген профессордук-окутуучулук курамдын, кызматкерлердин укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоо иштерин ишке ашыруу;

4. Университетте окугандарга жана иштегендерге материалдык жардамдарды, санаториялык-курорттук дарыланууга жолдомолорду берүүнү жолго салуу, оорулууларга жана жалгыздыкта жашагандарга тейлөө аркылуу жардам көрсөтүү такай уюштуруу;

5. Профсоюздук каражаттарды иштетүүнүн ачыктыгын жана коомчулукка жеткиликтүүлүгүн камсыздоо;

6. Университеттин профсоюздук комитетинин жетекчилигинин профсоюздук уюмдун мүчөлөрүнүн астында мезгил – мезгили менен отчетторун берүүсүн ишке ашыруу;

6. КАДРЛАРДЫ ДАЯРДОО ЖАНА БИЛИМ БЕРҮҮҮНҮН САПАТЫН ӨНҮКТҮРҮҮ

6.1. Сапаттын менеджмент системасын кийирүүнүн максаттары жана милдеттери

Сапаттын менеджмент системасын кийирүүнүн негизги максаты болуп Ош МУнун өнүгүүсүнүн стратегиялык планына негизделген бирдиктүү кадр саясатын, персоналды өнүктүрүү программасын (концепциясын) иштеп чыгуу, аны системалуу жүзөгө ашыруу жолу менен студенттерге мезгилдин талабына жооп бере алган сапаттуу билим системасына жетишүү. Бул чоң максатка жетишүү үчүн төмөнкүлөрдү милдеттүү түрдө аткаруу зарыл:

1. Университеттин ишмердигинин маалыматтык моделин түзүү;
2. Университеттин эффективдүү иштебеген структураларын, элементтерин аныктоо (бирин бири кайталаган структуралар, эффективдүү эмес (пайдасыз) документ айлануу системасы, университетти башкаруудагы байланышы начар структуралар ж.б.);
3. Түзүлгөн маалыматтык моделдин, эффективдүү эмес иштеген структураларды аныктоо аркылуу университетти эффективдүү иштөөчү моделге алып чыгуу.
4. Магистратура, аспирантура, докторантура аркылуу профессордук-окутуучулук курамды даярдоо саясатын жүргүзүү, жаш окутуучуларды милдеттүү педагогикалык даярдыктан өткөрүүнү жүзөгө ашыруу;
5. Профессордук–окутуучулук курам жана окуу көмөкчү кызматкерлер үчүн квалификациялык талаптарды (жумушка алууда) аныктоо жана анын системасын түзүү;
6. Окуу процессине инновациялык жана информациялык (компьютердик) технологияларды кийрүү боюнча алдыңкы тажрыйбаларды үйрөнүү, жайылтуу, семинарларды өткөрүү;
7. Университеттин китеп фондунун көлөмүнүн жана мазмунунун кесиптик билим берүү программаларына туура келүүсүн аныктоо жана шайкештикке келтирүү боюнча күнүмдүк жана перспективдүү план иштеп чыгуу;
8. Бүтүрүүчүнүн компетенттүүлүк моделин негиз катары кароо менен окуу пландарын, окуу программаларын бүтүрүүчү кафедраларды ж.б. катыштыруу аркылуу түзүү жана аларды ички экспертизадан өткөрүү;
9. Студенттердин контингентин калыптандыруу, реклама жана аны жайылтуу боюнча бирдиктүү саясат иштеп чыгуу (маалыматтык стендер, сайттар, TV рекламалар ж.у.с.);
10. Студенттердин чыгармачыл ой жүгүртүүсүн активдештирүүнүн принциптерине негиздеп, окуу процессинин эффективдүүлүгүн көтөрүү максатында аны модернизациялоо (жаңылоо), кредит технологиясын кийирүү. Студенттердин өз алдынча иштерин интенсивдештирүү жана активдештирүү, окутууну индивидуалдаштыруу үчүн жаңычыл технологияларды ырааттуу пайдалануу, бул иштерге көзөмөл жүргүзүү;

11. Профорентация жана абитуриенттерди ЖОЖго чейинки даярдоонун өнүккөн системасын калыптандыруу;

12. Курстук, дипломдук иштердин тематикаларынын аткарылышынын сапаты, алардын үстүндө студенттердин ишинин алдын ала коргоолордун уюштурулушу, рецензиялардын сапаты боюнча иштерди анализдөө;

13. Окутуучулардын жеке пландарын аткаруу сапатын экспертизадан өткөрүү жана кафедрага, факультетеке, Ош МУга керектүү окуу-усулдук иштерди пландаштырууга басым жасоо;

14. Окуу пландарын, кейстерди иштеп чыгууга иш берүүчүлөрдү, партнерлорду, бүтүрүүчүлөрдү катыштыруу;

15. Окутуунун жана билимдерди текшерүүнүн технологияларын башкаруу системасын түзүү жана аны ишке кийирүү;

16. Адистиктер, дисциплиналар боюнча студенттердин билимин, компетенттүүлүк деңгээлин баалоо үчүн тест ж.б. тапшырмалардын маалымат банкын түзүү;

17. Сапаттын менеджменти боюнча университеттин кызматчыларынан өздүк адистерди даярдоо;

18. Билим берүүнүн сапаты боюнча структуралык бөлүмдөрдүн отчетторун факультеттердин окумуштуулар кеңешинде талкулоо жана ага баа берүү, тиешелүү чечимдерди кабыл алуу;

19. Мектептер, өндүрүш мекемелери ж. б. менен байланышты өнүктүрүү;

20. Окуу процессинин сапатын баалоонун бирдиктүү системасын иштеп чыгуу, талкуулоо жана аларды кабыл алуу;

21. Ош МУда билим берүүнүн сапатына ички баа берүү үчүн студенттер, бүтүрүүчүлөр, окутуучулар жана жумуш берүүчүлөр үчүн анкеталарды иштеп чыгуу жана талкуулоо.

6.2. Окутуунун сапатын жогорулатуунун негизги жолдору

1. Ош МУнун Эл аралык аккредитациядан өтүүсүнө керектүү документтерди өздүк аттестациядан структураларды өткөрүү аркылуу даярдоо;

2. Университеттин кызматкерлеринин сапаттуу билим берүү системасына өтүүсүнүн зарылдыгынын негиздерин жана анын принциптерин иштеп чыгуу;

3. Университеттеги иштеген бардык кызматкерлерге кызматтык милдеттерин так аткаруусу сапаттык билим берүүнүн эң негизги талап экендигин жеткирүү;

4. Кызматтык милдеттерди аткаруудагы кемчиликтерди, тартип бузууларды материалдык стимулдаштырууда эсепке алуу;

5. Компьютердик жана медиа каражаттардын сапаттуу иштешине, сабактардын медиа каражаттар менен коштолушуна жетишүү, аларды сапаттуу сактоого жоопкерчиликти күчөтүү;

6. Ар бир адистик боюнча окуу-лабораториялык жабдуулардын абалын аныктоо жана аларды камсыздоо боюнча реалдуу иш чараларды аткаруу;

7. Китеп фондун толуктоо максатында тажрыйбалуу окутуучу-адистер менен окуулуктарды жазуу боюнча келишимдер түзүү;

8. Педагогикалык эмес адистиктердин кафедра башчыларына сабакка педагогикалык анализ берүүнү үйрөтүү семинарын өткөрүү;

9. Автордук сабактардын, туруктуу ачык сабактардын өткөрүлүшүнө жетишүү;

10. Окутуучунун жок дегенде бир сабагынын конспектисин кафедранын отурумунда талкуулоо менен анын сабагына катышып, анализдөөгө жетишүү;

11. Университеттин автоматташтырылган «AVN» системасында кафедралар боюнча профессордук-окутуучулук курамдын рейтингин аныктоого тиешелүү маалыматтык базаны камсыздоо жана аныктоого жетишүү;

12. Өздүк тренерлер, Республиканын чыгаан профессорлорун университетке чакыруу аркылуу профессордук-окутуучулук курамдын квалификациясын өркүндөтүү боюнча кыска мөөнөттүү курстарды уюштуруу;

13. Профессордук-окутуучулук курамды аттестациялоонун жобосун кайра иштеп чыгуу;

14. Студенттердин билимин баалоонун жаңы технологияларын кийирүү, текшерүүнүн түрдүү формаларына ылайыкталган материалдардын банкын түзүү аркылуу объективдүүлүгүн камсыздоо;

15. Сабактарга өз ара катышууну активдештирүү, анын маалымдуулугун камсыздоо;

16. Заманбап технологияларды жайылтуу боюнча иш чараларды (семинарлар ж.б.) жүргүзүү ж.б.

6.3. Эл аралык аккредитациядан өтүүгө карата иш-чаралар

Сапаттын менеджмент системасын Ош МУга кийирүү жана Эл аралык аккредитациядан университетти өткөрүү Кыргызстандагы жогорку окуу жайлардын арасында Ош МУнун рейтингин, имиджин көтөрөт жана дүйнөлүк билим берүү мейкиндигине активдүү кирип кетүүсүнө шарт түзөт. Бирок бул багытта ийгиликке жетишүү үчүн Ош МУнун жалпы жамаатынын мындай жумуштун зарылдыгын сезүүсү, талыкпаган чыгармачыл эмгек, убакыт жана инвестиция талап кылынат. Ошондой эле бул системага кирүүсүз Ош МУ эч качан Кыргызстандын, айрыкча Орто Азиянын билим берүү мейкиндигинде алдыңкы позицияга ээ боло албастыгын жалпы жамаат түшүнүүсү керек.

Эл аралык аккредитациядан өтүү үчүн төмөнкү эң негизги иш-чараларды аткаруу зарыл:

- Университеттеги сапаттын менеджмент системасынын чыныгы абалын анализдөө;

- Университетте сапаттын менеджмент системасын ишке ашыруунун планын иштеп чыгуу;

- Бул системаны ишке ашырууга жооптууларды аныктоо жана аларды даярдоо;

- Ички сапатты аныктоочуларды даярдоо;

- Бул системага өтүүгө керектүү болгон документтерин даярдоо;

- Сапаттын менеджмент системасын кийирүү;

- Факультеттерде ички аудит жүргүзүү жана иш планга түзөөлөрдү кийирүү;

- Сертификациялык аудит жүргүзүү.

Бул иш чараларды сапаттуу аткаруу төмөнкүлөргө негизделет:

1. Сапаттын менеджмент системасынын элементтерин иштеп чыгуу жана кийирүү;
2. Менеджмент системасындагы тобокелдиктин (риск) элементтерин иштеп чыгуу жана кийирүү;
3. Илим изилдөөлөрдүн сапат менеджментинин компьютердик системасын иштеп чыгуу жана кийирүү.

7. ЭЛ АРАЛЫК БАЙЛАНЫШ

7.1. Эл аралык байланыштын стратегиялык максаттары жана милдеттери

Ош МУдагы Эл аралык байланыштын стратегиялык максаты болу университетти дүйнөлүк билим берүү мейкиндигине алып чыгуу, жогорку билим берүү системасынын дүйнөлүк стандартына умтулуу жана ага жеткирүү, окуу жайдын билим, илим, финансы-экономикалык ишмердүүлүгүнө зарыл болгон нормативдик негиздерди кеңейтүү жана ага шарт түзүү болуп саналат.

Бул максатка жетишүү үчүн Ош МУда окуу процессинин деңгээлин жогорулатуу, башка чет мамлекеттик жогорку окуу жайлар менен тыгыз байланышта болуу жана окуу процессине, адистиктин деңгээлин жогорулатуучу негизги иштерге келишимдерди түзүү зарыл.

Азыркы учурда Эл аралык байланышты күчөтүү үчүн эң негизги төмөнкү эки маселени чечүү зарыл:

- университеттеги билим берүүнү экспорттоого жана импорттоого зарыл болгон чыныгы негиздерди жаратуу жана өнүктүрүү;
- эл аралык билим жана илим мейкиндигиндеги жүрүп жаткан процесстерге маркетингдик изилдөөлөрдү жүргүзүү.

7.2. Чет элдик окуу жайлар, эл аралык уюмдар ж.б. менен болгон ишмердүүлүктү күчөтүү багыттары

1. Окуу процессинин негизги проблемаларын чечүү максатында жана университеттин, факультеттин, кафедралардын негизги ишмердүүлүктөрүн күчөтүү үчүн чет элдик окуу жайлар менен байланышуу жана университеттин профессордук-окутуучулук курамына окуу-илимий стажировкаларды уюштуруу;

2. Чет элдик окуу жайларга университеттин профессордук-окутуучулук курамын жана студенттерди кыска жана узак мөөнөттүү курстарга жиберүү үчүн шарт түзүү;

3. Эл аралык уюмдар менен университеттин ортосундагы байланышты университеттин астында түзүлгөн борборлордун ишмердүүлүгүн күчөтүү аркылуу ишке ашырууга жетишүү;

4. Чет элдик окуу жайлар, эл аралык уюмдар ж.б. менен ишмердүүлүктү күчөтүү багытында эки тараптуу келишимдерди түзүү, ассоциацияларга кирүүнү шарттоо;

5. Чет элдик мамлекеттин элчиликтери аркылуу окуу-илимий, тилдерди жана алардын маданиятын үйрөнтүүчү технологиялык борборлорду (М. Конфуций институтун, Кыргыз-Индиялык маалымат-технологиялык борборун, ж.б) ачууга жетишүү.

8. ӨНДҮРҮШТҮК-ЧАРБАЛЫК ИШТЕР

8.1. Университеттеги өндүрүштүк-чарбалык иштерди өнүктүрүүнүн негизги максаттары, милдеттери жана багыттары

Ош МУда өндүрүштүк-чарбалык иштерди өнүктүрүүнүн негизги максаты болуп университетте бирдиктүү өндүрүштүк-чарбалык структураны, өндүрүштүк бирикмелерди, устаканаларды, цехтерди, кошумча чарбаны, ботаникалык бакты, тажрыйба аянттарын ж.б. түзүү жана алардын ишмердүүлүгүк толук кандуу жүргүзүү болуп саналат. Азыркы учурда бул максатты ишке ашыруу үчүн:

- Ботаникалык бакты (Агробиостанцияны) эффективдүү пайдалануу. Ал жерди окуу, тарбия жаатында эле эмес, финансылык булак катары да пайдалануу (көчөт жана балык өстүрүү, элдерди өсүмдүк өстүрүүчүлүккө окутуу ж.б.);
- Өндүрүштүк-технологиялык парктарды уюштуруу жана алардын базасында Ош МУнун жаңы табылгаларын рекламалоо жана өндүрүшкө киргизүү;
- Өндүрүштүк-чарбалык иштерди жогорку деңгээлге көтөрүү жана өндүрүштүк-техникалык бирикмелерди, цехтерди ж.б. уюштуруу, өнүктүрүү. Бул багыт боюнча, ар-бир тармакта жумушчу-топторду түзүү жана алардын өткөзүүчү иш-чараларынын пландуу түрдө алып баруусун көзөмөлдөө;
- Университеттин өндүрүштүк чарбасын уюштуруу. Университетке тиешелүү болгон жерлерди иштетүү менен жашылча, жемиштерди өндүрүп чыгаруу жана окутуучулар үчүн арзан баада сатып өткөрүү.

8.2. Ош МУда өндүрүштүк-технологиялык паркты уюштуруу жана өнүктүрүү

1. Университеттин өндүрүштүк-технологиялык паркын уюштуруу жана аны өндүрүштүк кубаттуулугу жогору болгон жаңы техникалык каражаттар менен камсыздоо;
2. Медициналык факультеттин базасында окуу-өндүрүштүк клиниканы уюштуруу;
3. Университеттин студенттери үчүн стоматологиялык поликлиинаны ачуу жана аны заманбап жабдыктар менен жабдуу;
4. Технологиялык, медициналык жана инновациялык парктарды уюштуруу;
5. Студенттик банк жана кредиттик союз уюштуруу;
6. Юридикалык, медициналык жана социалдык багыттагы факультеттерде окутуучулардын инновациялык клиникаларын ачуу.

9. ФИНАНСЫ–ЭКОНОМИКАЛЫК ИШМЕРДҮҮЛҮК

9.1. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн негизги

маселелери жана багыттары

Университетте финансы-экономикалык ишмердүүлүк ачыктык, айкындуулук жана пландуулук принциптеринин негизинде түзүлүшү керек.

Бул негизги маселени чечүү үчүн университеттин бюджеттик системасын түзүү жана аткаруу төмөнкү негизги принциптерден түптөлүүсү зарыл:

- Окуу жайдын көп булактуу финансылык бюджетин түзүүгө жетишүү жана бюджеттик угууларды өткөрүү;

- Ош МУнун ички финансылык системасынын бирдиктүүлүгүн камсыздоо;

- Университеттин киреше жана чыгаша бөлүгүнүн толуктуулугуна жетишүү;

- Бюджеттин чыгаша бөлүгүнүн аткарылышынын айкындуулук принцибин аткаруу;

- Бюджеттин чыгаша бөлүгүн кээ бир статьялар боюнча бөлүштүрүүдө окуу жайдын ар бир структурасынын өнүгүүсүнө, мүмкүнчүлүгүнө, келечегине жана жамааттын кызыкдардыгына карата жүргүзүлүүсүнө жетишүү;

- Окуу жайда бюджетти башкаруу финансы комитети аркылуу жүргүзүлүшү жана анын аткарылышын көзөмөлдөө Окумуштуулар Кеңеши аркылуу ишке ашарылышын шарттоо;

- Айрым учурларда факультеттердин, институттардын финансылык жоопкерчилигин көтөрүү жана экономикалык эркиндикти камсыздоо максатында Окумуштуулар Кеңесинин чечиминин негизинде аларга финансылык өз алдынчалык берүү жактарын кароо;

- Ош МУнун келечектеги өнүгүүсүн шарттоо үчүн “Өнүгүү фондун” түзүү, ж.б. белгиленет.

9.2. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн башкы концептуалдык жоболору

1. Ош МУда акырындык менен бардык структуралар толугу менен өзүн–өзү каржылоо принцибине өтүүсүн камсыздоо;

2. Билим берүү багытында төлөмдүү кызмат көрсөтүүнү кеңейтүү жана оптималдаштыруу (экинчи жогорку билим, экинчи диплом берүү, кошумча курстарды уюштуруу, ж.б.);

3. Чет мамлететтерден студенттерди университетке окууга тартуу ишмердүүлүгүн активдештирүү. Бул жумуш университеттин окуу материалдык базасын чыңдоо, билим берүүнүн жаңы технологияларын окуу процессине кийирүү, студенттердин (айрыкча чет элдик) жашоосуна зарыл болгон шарттарды түзүү, профессордук-окутуучулук курамдын квалификациясын көтөрүү, ж.б. жолдор аркылуу ишке ашырылат;

4. Ош МУнун алдындагы магистратурада, аспирантурада жана докторантурада контракттык негизде окуган жарандардын контингентин көбөйтүү. Бул жобону иш жүзүнө ашыруу үчүн окуу жайда илимий-методикалык жана окутуунун интерактивдүү-инновациялык технологиялары менен жабдылган борборлорду уюштуруу зарыл;

5. Университеттин жогорку интеллектуалдык потенциалын пайдаланып консалтингдик, котормочулук, информациялык-технологиялык, патенттик ж.б. борборлорду уюштуруу менен төлөмдүк кызмат кылууну күчөтүү;

6. Чет мамлекетке чыгуучу жарандарга, студенттерге, бизнесмендерге жана мамлекеттик жетекчилерге тилдик даярдыгын сертификациялоочу структураны түзүү;

7. Ош шаарына, Ош областына, Республикага, жеке жана мамлекеттик ишканаларга керек болуучу илимий багыттар боюнча илимий-изилдөө иштерин кеңейтүү, иштелип чыкка жаңы технологияларды өндүрүшкө кийирүү, гранттык конкурстарга катышуу үчүн проекттерди даярдоо максатында атайын топ түзүү;

8. Университеттин профессордук-окутуучулук курамынын, студенттик, аспиранттык жамаатынын интеллектуалдык менчигин коргоо механизмдин иштеп чыгуу жана патенттерди, лицензияларды сатууну уюштуруу;

9. Ош МУда технологиялык парк уюштуруу жана ал аркылуу окуу жайда инновациялык ишмердүүлүктү күчөтүү;

10. Чет мамлекеттик жана Кыргызстандык ишкерлер менен бирдикте биргелешкен өндүрүштү уюштуруу;

11. Бош (эркин) финансылык ресурстарды банктарга жайгаштыруу аркылуу коммерциализациялоо;

12. Бүтүрүүчүлөрдүн ассоциациясы аркылуу спонсордук каражаттарды табууну уюштуруу, корпоративдик фонддорду түзүү жана аларды иштетүүнүн жоболорун иштеп чыгуу;

13. Финансылык каражаттарды үнөмдөө максатында инженердик коммуникацияларды тартипте сактоо жана энергоресурстарды эсепке алуучу приборлорду орнотуу;

14. Ош МУнун ар бир структурасынын жетекчилери бюджеттик эмес каражаттарды окуу жайга тартууга, талап кылынган нормативдик жоболорду так сактоого материалдык жактан кызыкдар болуучу системаны иштеп чыгуу ж.б.

9.3. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн негизги иш-чаралары

1. Чет элдик инвестицияны университетке тартуу үчүн ар түрдүү багыттагы проекттердин үстүнөн иштөөнү күчөтүү;

2. Чет мамлекеттерден Ош МУга келип окуган студенттерди университеттеги окуу-тарбиялык жана илимий-изилдөө иштерине активдүү катыштыруу;

3. Өндүрүштүк-технологиялык жана инновациялык ишмердүүлүктү күчөтүү;

4. Илимий-изилдөөлөрдүн жыйынтыгын өндүрүшкө кийирүү, иштелип чыккан технологиянын негизинде инновациялык продукция чыгаруучу өндүрүштүк структура түзүү;

5. Акча каражаттарын тартуу мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү жана финансылык ресурстардын булактарын диверсификациялоо;

6. Университеттин кызматкерлеринин эмгек акыларын чегерүү жана материалдык кызыктыруу системаларын өнүктүрүү;

7. Ош МУда финансылык пландоону, бухгалтердик эсепти жана көзөмөлдөөнү автоматташтыруу системасын өнүктүрүү;

8. Университеттин финансы-экономикалык ишмердүүлүгүндө ачыктыкты камсыздоо;

9. Окуу жайдын бардык финансылык ресурстарын максималдуу экономдоого жетишүү.

10. Ош МУда МААЛЫМАТТАШТЫРУУНУ ӨНҮКТҮРҮҮ

10.1. Маалымдаштыруунун стратегиялык максаттары, багыттары жана негизги маселелери

Маалыматташтыруунун стратегиялык максаты иштин бардык чөйрөлөрүндө коомдун маалыматтык керектөөлөрүн толук канааттандыруу, калктын турмуш шартын жакшыртуу, эсептөөчү техниканын, телекоммуникациялардын жана информациялык технологиялардын азыркы каражаттарын ишке киргизүүнүн негизинде коомдук өндүрүштүн натыйжалуулугун жогорулатуу болуп эсептелет.

Азыркы учурда ар бир жеке адамдын да иш-аракети алардын маалыматтуулугуна, илим-билимге ээ болуусуна, маалыматты натыйжалуу пайдалануу жөдөмдүүлүгүнө көбүрөөк көз каранды болууда.

Информациялык революция биринчи планга жаңы тармакты - жаңы билимдерди чыгаруу үчүн техникалык каражаттарды, методдорду, технологияларды өндүрүүгө байланышкан информациялык индустрияны коёт. Информациялык технологиялардын, өзгөчө телекоммуникациялардын бардык түрлөрү маалыматтык индустриянын эң маанилүү курамдык бөлүктөрү болуп калууда. Азыркы информациялык технология компьютердик техника жана телекоммуникациялар каражаттары жагындагы жетишкендиктерге таянат. Информациялык коомго өтүү мезгилинде адамды көптөгөн маалыматты тез кабыл алууга жана иштеп чыгууга, алардын азыркы каражаттарды, методдорду жана иш технологияларын үйрөнүүгө даярдоо зарыл. Мындан тышкары иштин жаңы шарттары бир адамдын маалыматтуулугунун башка адамдар ээ болгон маалыматтарга көз карандылыгын туудурат. Мына ошондуктан маалыматты өз алдынча өздөштүрүү жана топтоо жетишсиздик кылат, демек жамааттык илим-билимдин негизинде чечимдер даярдалуучу жана кабыл алынуучу маалымат менен иштөөнүн технологиясын үйрөнүү керек болот. Ошол себептүү маалыматты пайдалануу боюнча адамдын белгилүү бир маданий деңгээлге жетиши керек болот. Информациялык маданият - маалымат менен максаттуу иштей билүү жана аны алуу, кайра иштетүү жана берүү үчүн компьютердик информациялык технологияны, азыркы техникалык каражаттарды жана методдорду пайдалануу. ЖОЖдор үчүн информациялык коомдун социалдык заказы катары иштин конкреттүү бир чөйрөсүндө иштөө үчүн зарыл болгон информациялык маданият деңгээли менен студентти камсыз кылууга тийиш. Мында маалыматтык багыттагы теориялык сабактарды окуп-үйрөнүү менен катар болочок иштин базалык курамы болуп саналган информациялык технологияларга көбүрөөк убакыт жумшоо керек. Университете окутуунун сапаты иш чөйрөсүнүн типтүү милдеттерин

чечүүдө базалык информациялык технологиялык чөйрөдө иштей билүүнүн калыптанган туруктуу көндүмдөрүнүн даражасы менен аныкталууга тийиш.

Ош МУда стратегиялык максатта маалыматташтыруу төмөнкүлөрдү болжолдойт:

- университеттин студенттери жана кызматкерлери үчүн ар кандай керектөөчү окуу-тарбиялык багыттагы проблемаларын чечүүсүндө зарыл болгон маалымат каалаган убакытта, каалаган жерде жеткиликтүү болушу үчүн укуктук, экономикалык, технологиялык, социалдык жана кесиптик-билим берүү шарттарын түзүүнү;

- университетте информациялык ресурстарды түзүүнү жана алардын жеткиликтүүлүгүн, анын ичинде маалыматты жана билимди сактоону, кайра иштетүүнү, кайра өзгөртүүнү жана берүүнү камсыз кылуучу аппараттык жана программалык каражаттарды, телекоммуникациялык системаларды түзүүнү.

Маалыматташтыруунун бул башкы стратегиялык максатына жетүү үчүн чечүү зарыл болгон негизги маселелер төмөнкү багыттарды камтыйт:

- маалыматташтыруу чөйрөсүндө информациялык технологиялардын өнүгүшүнүн азыркы дүйнөлүк деңгээлин эске алуу менен бирдиктүү окуу-илимий-техникалык саясатты түзүү жана жүзөгө ашыруу, информациялык-телекоммуникациялык чөйрөнү өнүктүрүүнүн стратегиясы менен тактикасын аныктоо;

- окуу жайда маалыматташтыруу процесстерин башкаруунун инфраструктурасын түзүү жана өнүктүрүү;

- университетте маалыматташтырууну өнүктүрүү максатында каржылык, инвестициялык жана инновациялык планды иштеп чыгуу жана ишке ашыруу;

- окуу жайдын аймагында интеграциялык информациялык чөйрөнүн курамында корпорациялык, тармактык жана проблемалык багытталган системалык долбоорлорду иштеп чыгуу жана информациялык коопсуздуктун шарттарын жана информацияларды коргоону түзүү;

- маалыматташтыруу тармагында адистерди даярдоо жана кайра даярдоо системасын уюштуруу (чет мамлекеттик өнөктөштөр менен бирдикте);

- компьютерлештирүү, цифралык телекоммуникациялык, информациялык технологиялар жагында инфраструктураны өнүктүрүү жана илимий-изилдөө, тажрыйбалык-конструкторлук иштерди жүргүзүү жана информациялык ресурстарды түзүү;

- окуу жайдын алкагында маалымдаштыруу тармагында эл аралык байланыштарды өнүктүрүү жана окуу жайлар аралык байланыштарды калыптандыруу;

- Ош МУнун бардык бөлүмдөрүнүн ишмердүүлүгүн өнүктүрүү максатында негизги маалыматтар менен камсыз болуусун жогорулатуу;

- маалыматташтырууну өнүктүрүү боюнча жаңы заманбап моделдеги техникаларды сатып алуу жана анда иштөө үчүн профессордук-окутуучулук курамды үйрөтүү.

10.2. Университеттеги информациялык-аналитикалык камсыздоо иш-

чараларын чындоо маселелери жана тармактары

Ош МУда информациялык-аналитикалык камсыздоо иш-чараларын чындоо үчүн биринчи иретте төмөнкүлөрдү аткаруу зарыл:

1. Университеттин дүйнөлүк информациялар мейкиндигиндеги ордун аныктоо максатында окуу жайдын сайтындагы бардык маалыматтарды кыргыз, орус жана англис тилдеринде түзүүгө жетишүү жана факультеттердин, университеттин кээ бир башка структураларынын сайттарын түзүү;

2. Университеттин информациялык-аналитикалык борборун уюштуруу, электрондук китепкананын ресурстук мүмкүнчүлүктөрүн күчөтүү;

3. Ректораттын курамы ар бир семестрден кийин факультеттеги студенттер менен «Бетме-бет» жолугушууларын уюштуруу;

4. Университеттин студенттерин, кызматкерлерин окуу жайдын «Үмүт» теле-студиясы жана «Нур» гезити аркылуу Ош МУдагы болуп жаткан иштер, жаңылыктар менен өз убагында тааныштырып туруу;

5. Ош МУнун бардык кызматкерлерин университеттин ички жана сырткы маалымат ресурстарын пайдалануусу үчүн аларга жекелик коддорду берүүгө жетишүү;

6. Университеттин сырттан, күндүзгү жана башка билим берүү формаларында окуган студенттерге маалымат менен камсыздоонун иштеген системасын түзүүгө жетишүү;

7. Университеттин кызматкерлеринин информациялык технологиясы багытында квалификациясын жогорулатууну камсыздоо;

8. Ата-мекендик жана чет мамлекеттик информациялык технологиялар багытындагы алдыңкы программа жаратуучу, информациялык системаларды түзүүчү компаниялар менен кызматташуунун күчөтүү;

9. Ош МУнун бирдиктүү информациялык билим берүү мейкиндигиндеги региондогу координатордук ролун көтөрүү.

11. МАМЛЕКЕТТИК ТИЛДИ ӨНҮКТҮРҮҮ. ДҮЙНӨЛҮК (ЭЛ АРАЛЫК) ТИЛДЕРДИ ҮЙРӨТҮҮ

11.1. Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн максаттары жана милдеттери

Тил - ар бир улуттун негизги улуттук белгилеринин бири. Тил - улуттун баа жеткис зор байлыгы. Тил - улуттук руханий курал, ал улуттун мүнөзүн, өз алдынчалыгын айкындайт. Кыргыз элинин улуулугу, кылымдар бою өзүнүн улуттук тилин сактап келгендигинде. Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик тили жөнүндө мыйзамы бар, ошон үчүн өлкөбүздүн бардык булуң, бурчтарында мыйзам ишке ашып, аткарылышы керек. Мамлекеттик тил - кыргыз тили бардык мекеме-ишканаларында, уюмдарда, билим берүүдө, маданий массалык маалымат каражаттарында, байланыш тармактарында, илимде, мамлекеттик, өкмөттүк башкаруу органдарында, коомдук уюмдарда жана жеке менчик уюмдарда жана ишканаларда, транспортто, соода-сатык, саламаттыкты сактоо, тейлөө ишканаларында колдонулушу керек. Мамлекеттик тил - улуттардын ортосундагы байланыштын, пикир алмашуунун куралы болушу керек.

Ош МУда мамлекеттик тилди өнүктүрүү боюнча иш алып баруудагы түпкү максатыбыз - ааламдашуу толкунунан биздин улуттук өзгөчөлүктөрүбүздү, биринчи кезекте байыркы тилибизди калкалап калууга салым кошуу.

Университет Мамлекеттик тилди өнүктүрүү үчүн төмөндөгү максаттарды коет:

1. Университеттин кызматкерлерине жана жетекчилигине мамлекеттик тилде иш алып баруусуна шарт түзүү. Иш кагаздарын толугу менен мамлекеттик тилге өткөрүү жана аны мамлекеттик тилди өнүктүрүүгө коюлган талапка ылайык алып баруу;

2. Кыргыз тилинде чыгарылган окуу куралдарына, адабияттарга көбүрөөк басым жасоо жана аларды колдоого алуу. Кыргыз тилин билүү, сүйлөө ар бир Кыргызстандын жараны үчүн чоң сыймык экендигин жайылтуу;

3. Дүйнөлүк тилдерди өнүктүрүү боюнча университеттин базасында курстарды ачуу жана шарттарды түзүп берүү. Университеттеги күчтүү адистерди чакыруу;

4. Кыргыз тилиндеги адабияттар менен окуу процессин камсыздоону күчөтүү. Ал үчүн университеттин каржылоосу менен окуу куралдарын мамлекеттик тилде иштеп чыгуу;

5. Студенттерге эл аралык тилдерди (англис, орус, кытай ж.б.) үйрөнүүсүнө негизги шарттарды түзүү.

6. Техникалык, медициналык, экономикалык ж.б. дисциплиналарды окутууну мүмкүн болушунча кыргыз тилине өткөрүү.

11.2. Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн негизги чаралары

Тил маселеси - бул коомдук карым-катнашта өзгөчө бир адепти жана сыпалыкты талап кылган чөйрө. Бул жерде жалаң мыйзамдын, буйруктун күчүнө таянуу менен ийгиликке жетүү кыйын экенин ошол эле жыйырма жылдан ашуун тажрыйбабыз көрсөттү. Күчтөө же кыстоо жолу, айталык, сен эмне мамлекеттик тилди билбейсиң деп талап кылуу – конструктивдүү да, адамгерчиликтүү да жол эмес. Биз мойнунан байлап эмес, өз каалоосу менен, ниет кылып үйрөнүүгө өбөлгө түзө алсак гана майнап чыгат. Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн негизги структуралары болуп университеттеги «Кыргыз филологиясы жана журналистика факультети» жана Мамлекеттик тил борбору саналат. Кыргыз филологиясы факультети жана тил борбору толук кандуу иштеп ар бир факультет менен тыгыз байланышта болуп, семинар, тренинг, диспут, дебаттарды, тегерек столдорду, КВНдерди өткөрүп туруусу зарыл.

Ош МУнун ар бир окутуучу, ар бир студенти жаңыланууга умтулмайын, эне тилибизди барктамайын алга илгерилей албайбыз.

Жогорку окуу жайларында кесиптерге ылайыктуу окуу жана окуу-усулдук китептерди мамлекеттик тилде чыгаруу зарыл. Ал эми чет өлкөлүк студенттер үчүн Мамлекеттик тилди окутуу 1, 2-курстар менен чектелбестен, 5-курска чейин кыргыз тилин окутуп мамлекеттик сынак менен жыйынтыктоо керек. Ошондой эле, ар бир факультетте, колледждерде, кафедраларда, иш-кагаздарын кыргыз тилинде толтуруу жогорку деңгээлде жолго коюлушу зарыл.

Мамлекеттик тилибизди Ош МУда өнүктүрүүнүн негизги чаралары катары төмөнкүлөрдү саноого болот:

1. Университеттеги мамлекеттик тилди өнүктүрүү жаатын тейлеген проректордун статусун көтөрүү;

2. Ош МУда бардык документтерди мамлекеттик тилге өткөрүүнү, бардык компьютерлерге кыргыз шрифтин орнотууну камсыздоо.

3. Окуу жайда жумушчу тил кыргыз тили экендигин бекитүү;

4. Жалпысынан жумушка кабыл алганда анын мамлекеттик тилди билгенин, мамлекеттик тилде окуй алгандыгын жана өз оюн айта алганын текшерип жумушка алыш керек.

5. Мамлекеттик тилди өнүктүрүү боюнча багытталган иш-чараларды иштеп чыгуу:

- гуманитардык, табигый-математикалык ж.б. окуу планынын 1-2-блонуна тиешелүү болгон сабактар боюнча керектүү окуу китептерин мамлекеттик тилде жазып чыгаруу;

- окуу процессин тейлөө толугу менен мамлекеттик тилге өтүүсүн камсыздоо;

- концепциянын ишке ашуу мөөнөтүндө негизги дисциплиналар боюнча окуу методикалык комплекстер мамлекеттик тилде даярдалып бүтүүсүнө шарт түзүү ж.б.

11.3. Эл аралык (дүйнөлүк) тилдерди окутууну өнүктүрүүнүн иш-чаралары

Дүйнө коомчулугунун Кыргызстанга кызыгуусу артып жатат. Биздин тышкы дүйнө менен дипломатиялык, саясий, соода-экономикалык, маданий мамилелерибиз өсө бермекчи. Демек, келечекте бизге кыргыз тили менен катар кытай, немис, араб, жапон, француз, испан тилдерин мыкты билген адистер керек болот. Бара-бара расмий деңгээлде документ алмашуулар, сүйлөшүүлөр мамлекеттик тилге которулмакчы. Жакынкы келечекте Улуттар уюмунун негизги тилдери менен кыргызча сүйлөшүүчү күн да келет. Аталган тилдерден кыргызчага, кыргызчадан ал тилдерге синхрондуу которо алган адистер, тилмечтер талап кылынары турган иш.

Эл аралык тилдерди окутуунун стратегиялык максаттары улуттар арасында дүйнөлүк мамилелерди чыңдоо, бири-бири менен байланыштуу, ошол элдердин тарыхын, каада салтын, үрп-адатын билүү. Канча тил билсең - ошончо дил билесиң деген сөз бар эл арасында. Тил билсең илим тармагында, экономика, бизнес ж.б. тармактар менен байланышууга шарт түзүлөт.

Ош МУдагы борборлор Эл аралык мамилелерди чыңдоого салымын кошуп жатат, бирок дагы чет өлкөдөгү ЖОЖдордун окутуучулары, студенттери менен байланышып, тажрыйба алмашууну чыңдоо, окуу, илим, инвестиция тартуу ж.б. тармактарга байланыштуу иш чараларды жолго коюу зарыл.

1. Университетте тилдерди үйрөнүү боюнча бирдиктүү борбор түзүү. Бул борбордо (борборлордо) мамлекеттик жана Эл аралык тилдер боюнча семинарларды, конференцияларды элчиликтердин өкүлдөрүн чакыруу, волонтерлор, Эл аралык фонддордун жетекчилери менен бирдикте иш-чараларды өткөрүүнү уюштуруу;

2. Интернет, CD-, DVD-дисктер, касеталар, видеофильмдерди колдонуу менен эл аралык тилдерди окуп-үйрөнүү процессин өркүндөтүүнү жолго коюу;

3. Университетте студенттер, аспиранттар арасында семинар, тренинг, диспут, дебаттарды өткөрүү иш чараларын жандандыруу;

4. Ар бир факультеттердин студенттеринин кесиптик багытына ылайык, окуу-усулдук колдонмолорду чыгарып туруу зарыл, ж.б.

12. ЖОГОРКУ ОКУУ ЖАЙГА ЧЕЙИНКИ ЖАНА ОКУУ ЖАЙДАН КИЙИНКИ ДАЯРДОО, КОШУМЧА БИЛИМ БЕРҮҮ

12.1. Жогорку окуу жайга чейинки жана окуу жайдан кийинки даярдоонун (окутуунун) максаттары, милдеттери жана багыттары

Кыргызстанда бүгүнкү күндө көпчүлүк бүтүрүүчүлөр колуна аттестат же диплом алышып, билимдүү эсептелгендери менен өздөрүнчө жекече чечим кабыл алууга, олуттуу максаттарды коё билүүгө билим деңгээли жагынан жөндөмсүз. Республикадагы билим берүүнүн бардык баскычтары бири-бири менен тыгыз байланышта болуусу учурдун талабы. Ал баскычтардын ар бири толук кандуу өз милдеттерин аткаrsa, анда жогорку окуу жайларына орто мектептен билим деңгээли жетиштүү бүтүрүүчүлөр гана баруусу туура болот. Ошол эле учурда билим деңгээли чабалыраак мектептин бүтүрүүчүлөрү өз билимдерин колледждерден же атайын курстардан өркүндөтүп, андан жетиштүү билим алгандан кийин гана каалоосу боюнча иштегенге же ЖОЖдордо билимин улантууга мүмкүнчүлүк алуусу зарыл. Мындай системаны орното алсак, анда окутуунун сапатын бир кыйла жогорулатууга болот. Ошондуктан ЖОЖго чейинки жана жогорку окуу жайдан кийинки даярдоо учурдун талабы.

Мындай көз караштан карасак, анда окуучулар үчүн билим алуунун мектептен кийинки бир канча баскычтарын толук кандуу иштетүү боюнча жетиштүү чараларды көрүү зарылдыгы келип чыгат:

- “Мектеп – Колледж – ЖОЖ - Өндүрүш” системасын толук кандуу модернизациялоо жана аны иштетүүнүн эффективдүү ресурстары менен камсыздоо;
- ЖОЖдордо магистратура, аспирантура, докторантура аркылуу жогорку квалификациялуу адистерди даярдоону өркүндөтүү;
- Кайра даярдоо жана квалификацияны жогорулатуу системасына дистанттык окутуу технологиясын ыңгайлаштырып иштеп чыгуу жана кийирүү;
- Тармактар боюнча кыска мөөнөттүү курстарды уюштуруу ж.б. учурдун талабы;
- Кошумча билим берүү, адистиктерин алмаштыруу үчүн атайын бөлүм ачылып, каалоочулар үчүн шарт түзүлүүгө тийиш, ж.б.

12.2. Университетте кошумча билим берүүнүн максаттары, негизги багыттары жана милдеттери

Ош МУда кошумча билим берүүнүн негизги максаты - бул кесип ээлерине жогорку кесиптик билимин андан ары жогорулатууга, жаңы тажрыйба алууга,

изденүүнүн жаңы жолдорун үйрөнүүгө, кесиптик карьерасын жогорулатууга жардам берүү болуп саналат.

Болочок адистерге кошумча билим берүүнүн негизги багыттары, болуп, мисалы «Бухгалтердик эсеп, анализ жана аудит» адистигине - бухгалтерлердин Эл аралык деңгээлдеги сертификациялоосунун «Биринчи» деңгээли «САР» жана «Экинчиси» - «СРА» даражаларына даярдоо саналат. Ушул сыяктуу иштерди күчөтүү окуу жайдагы ар бир адистик боюнча жүргүзүлүүсү керек. Мындай багытта жүргүзүлгөн кошумча билим берүү өзгөчө кесиптик карьераны өстүрүүгө мүмкүндүк берет. Мындай кошумча билимди берүүчү жана билимин өркүндөтүү боюнча акы төлөө курстарына профессордук-окутуучулук курамды туура, сапаттуу тандоо зарыл, анткени ал курстардын ийгиликтүү иштешине шарт түзөт.

Кошумча билим берүү бардык эле тармактын кесип ээлеринин кесиптик жөндөмдүүлүктөрүн өстүрүүгө чоң өбөлгө түзөт. Азыркы күндө эмгек рыногу адистик тарабынан талапка жооп берген жана ошондой эле 2-3 кесиптик багыты бар кадрларды талап кылууда. Ал эми илим изилдөө иштерине аралашуу кесиптик карьеранын өсүшүндө негизги факторлордун бири экендиги аныкталган. Мына ошондуктан билим берүү системасынын магистратура, аспирантура жана докторантура баскычтарын университетте өнүктүрүү да учурдун талабы.

Ошондой эле түштүктөгү башка жогорку окуу жайлардын окутуучуларынын билимин өркүндөтүү боюнча акы төлөп окуучу курстарын уюшуруу зарылдыгы бар.

12.3. Университетте корпоративдик маданиятты калыптандыруу жана өнүктүрүү

Университетте корпоративдик маданиятты өнүктүрүү үчүн төмөнкүдөй багыттагы жумуштарды аткаруу керек:

1. Университеттин илимий авторитетин жогорулатуу;
2. Ош МУнун салт санаасын сактоо;
3. Окуу жайда биргеликте өткөрүлүүчү маданий иш-чараларды өткөрүү.

Корпоративдик маданияттын ченемдери жана критерийлери болуп төмөнкүлөрдү белгилөөгө болот:

- ЖОЖдун социалдык-ориентирдик адаптациясы;
- ЖОЖдун максат рационалдык адаптациясы;
- ЖОЖдун коммуникативдик адаптациясы.

1. ЖОЖдун социалдык-ориентирдик адаптациясы-ЖОЖ актуалдуу социалдык маселелерди чечүүгө катышат (өздөрүнүн регионунун экологиялык проблемасын чечүүгө сунуш киргизет, актуалдуу проблема боюнча корпоративдик иш-чараларды, СПИД, наркомания, алкоголизм боюнча өткөрөт, ж.б.).

2. Максаттуу регионалдык адаптация - ЖОЖ тарабынан берилген билим сапатын жана ЖОЖдун илимий жетишкендиктерин, деңгээлин аныктоочу критерий (илимий конференциялар, олимпиадалар, диссертация жактоолор).

3. ЖОЖдун коммуникативдик адаптациясы - ЖОЖдогу максаттуу группалар менен коммуникативдик байланыш. Абитуриенттер жана алардын ата-энелери, ЖОЖдун бүтүрүүчүлөрү, саясий жана коомдук уюмдар. Университеттин

атайын жума сайын чыгарыла турган газетасы болуп, университеттин окуу-тарбиялык, илимий-изилдөө иштери жана спорттогу жетишкендиктери ж.б. жөнүндө абитуриенттерге маалымат жетип туруусу керек. Окурмандар университеттин студенттик жана илимий турмушу менен да тааныш боло алышат. Күчтүү корпоративдик маданияттын көрсөткүчү - коммуникативдик адаптация. Бул Ош МУнун имиджин, университеттин миссиясын ийгиликтүү аткаруусун жана анын эффективдүүгүн жогорулатат.